

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Fakulta tělesné výchovy a sportu

**Financování zdravotně postižených sportovců v České
republice**

Bakalářská práce

Vedoucí diplomové práce:

PhDr. Matouš Jindra Ph.D.

Vypracoval:

Kristýna Šroňková

Praha, duben 2015

Prohlašuji, že jsem závěrečnou bakalářskou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne

.....

podpis

Evidenční list

Souhlasím se zapůjčením své bakalářské práce ke studijním účelům. Uživatel svým podpisem stvrzuje, že tuto bakalářskou práci použil ke studiu a prohlašuje, že ji uvede mezi použitými prameny.

Jméno a příjmení:

Fakulta / katedra:

Datum vypůjčení:

Podpis:

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce PhDr. Matouši Jindrovi Ph.D. za poskytnutí podkladových materiálů, cenných rad a připomínek při zpracování bakalářské práce.

Abstrakt

Název: Financování zdravotně postižených sportovců v České republice

Cíle: Cílem této studie bylo zjistit způsob financování zdravotně postižených sportovců v České republice.

Metody: Ke zjištění financování zdravotně postižených sportovců v České republice byla použita anketa a otevřené otázky prostřednictvím emailové komunikace. Anketa byla zaměřena na problematické oblasti, specifické pro sekci financování. Otevřené otázky doplňovaly anketu směřovanou na sportovce.

Výsledky: Výsledky studie ukázaly, že financování zdravotně postižených sportovců je nedostatečné. Postoje a názory oslovených sportovců byly téměř shodné. Dle získaných informací nelze hodnotit financování svazů jako systematické. Financování sportovců prochází neustálými změnami.

Klíčová slova: handicap, dotace, sportovní svaz, paralympiáda, intaktní sportovec, sponzorský dar

Abstract

Title: Financing of disabled sportsmen in the Czech Republic

Objectives: The main objective of this study is to examine ways of financing disabled sportsmen in the Czech Republic

Methods: For the purpose of the study the data was gathered in a poll. Open-end questions were sent via email. The poll was focus on the problematic parts of the system of financing. Open end questions complemented the poll directed at sportsmen themselves.

Results: The results of the study showed that financing of disabled sportsmen in the Czech Republic is not sufficient. Attitudes and opinions of respondents were similar to a large extent. Based on gathered data and information the financing cannot be claimed systematic. It has also been undergoing constant changes.

Keywords: handicap, dotation, sport federation, Paralympic Games, intact sportsman, sponsorship

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK	9
1 ÚVOD	10
2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	11
2.1 Historie přístupu ke zdravotnímu handicapu	11
2.2 Historie a současnost sportu zdravotně postižených.....	12
2.2.1 Tělesně postižení.....	12
2.2.2 Mentálně postižení	14
2.2.3 Sluchově postižení	16
2.2.4 Zrakově postižení	17
2.3 Klasifikace	17
2.3.1 Definice klasifikace.....	18
2.4 Paralympijské hry	18
2.5 Paralympijské sporty.....	23
2.5.1 Letní sporty	23
2.5.2 Zimní sporty	30
2.6 Deaflympijské hry.....	32
2.7 Global Games.....	37
2.8 Organizace pořádající paralympijské a deaflympijské soutěže.	37
2.8.1 Mezinárodní paralympijský výbor	37
2.8.2 Český paralympijský výbor.....	38
2.9 Financování ZPS v ČR.....	39
2.9.1 Státní podpora sportu	39
2.9.2 Odvody financí z loterií do sportu	45
2.10 Spor organizací ovlivňující finanční situaci handicapovaných sportovců... 46	
2.10.1 Spor mezi ČSTPS a ČPV	47
3 CÍL A ÚKOLY PRÁCE, HYPOTÉZY	50
3.1 Hypotéza č. 1	50
3.2 Hypotéza č. 2	50
4 METODIKA PRÁCE	51
4.1 Popis sledovaného souboru.....	51
4.2 Použité metody.....	51
4.3 Sběr dat	52
5 VÝSLEDKY A DISKUZE.....	54
5.1 Státní dotační programy	54
5.2 Svazové finanční výnosy	57
5.3 Anketa	64
6 Závěr	67
SEZNAM LITERATURY	68

SEZNAM ZKRATEK

CISS - Comité International des Sports des sourds => ICSD - International Committee of Sports for the Deaf

ČATHS – Česká asociace handicapovaných sportovců

ČFSH – Česká federace spastic handicap

ČHSO – České hnutí speciálních olympiád

ČPV – Český paralympijský výbor

ČSMPS – Český svaz mentálně postižených sportovců

ČSNS – Český svaz neslyšících sportovců

ČSTPS – Český svaz tělesně postižených sportovců

ČSTV – Československý svaz tělesné výchovy a sportu => Český svaz tělesné výchovy (1990) => Česká unie sportu (2013)

ČSZPS - Český svaz zrakově postižených sportovců

GG – Global Games

IBSA - International Blind Sports Federation

INAS-FID - International Sports Federation for Persons with Intellectual Disability

IWAS - International Wheelchair and Amputee Sports Federation

LPH – Letní paralympijské hry

MP – Mentálně postižení, Mentální postižení

MPV – Mezinárodní paralympijský výbor = IPC – International Paralympic Committee

SO – Special Olympics

UZPS – Unie zdravotně postižených sportovců

ZP – Zdravotní postižení, Zdravotně postižení

ZPH – Zimní paralympijské hry

ZPS – Zdravotně postižení sportovci, Sport zdravotně postižených

1 ÚVOD

Součástí naší společnosti jsou osoby se zdravotním postižením. Podle Evropského hospodářského a sociálního výboru Evropské unie tvoří lidé se zdravotním postižením zhruba 16% obyvatelstva, tj. 80 milionů osob (Kisvertová, Ježorská, 2014). V České republice je to dle šetření Českého statistického úřadu z roku 2014 celkem 1 077 673 osob se zdravotním postižením. To znamená 10,2% populace ČR. Ani tito lidé nechtějí přijít o možnost sportovní fyzické aktivity. Stejně tak jako je sport důležitý pro intaktní jedince, je důležitou součástí života i pro zdravotně postižené.

V současné době se dostává sledovanost paralympijských her do popředí a zájem o ně roste. Přesto je s olympijskými hrami nelze srovnat a to například v oblasti financování. Touto problematikou se budeme zabývat v naší studii.

Bakalářská práce se skládá z části teoretické, kde se zaměříme na stručné charakterizování sportovců se zdravotním postižením S tím souvisí možné dotace, státní programy a sponzorské dary určené zdravotně postiženým sportovcům.

Další část bakalářské práce tvoří část praktická, která je věnována studii, kde jsme využili několik způsobů získávání informací a dat. Mezi ně patří anketa a otevřené otázky, vyhodnocení dokumentů a výsledků dotazování, odborná literatura. Součástí této bakalářské práce je dotazování vrcholových sportovců. Šetření probíhalo v roce 2014 a 2015.

Výsledky práce mohou přispět k zamyšlení, zda je financování zdravotně postižených sportovců dostatečné. Můžeme se také seznámit s postojem samotných sportovců k dané problematice.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

2.1 Historie přístupu ke zdravotnímu handicapu

Postoj společnosti k osobám se zdravotním postižením se v historii vyvíjel v závislosti na vyspělosti společnosti, na společenské struktuře, na jejích cílech a potřebách. V antice byli postižení jedinci likvidováni z důvodu nedostatečnosti pro boj či práci. Nebo naopak využívány a zotročovány. Osoby, zejména pak s viditelnými vadami, byly likvidovány jakožto zrůdy. Tento způsob jednání se označuje jako represivní a zotročovací. S nástupem křesťanství se pohled na tyto osoby zmírnil. Pomocí církve byly segregovány do klášterů či špitálů, kde o ně bylo pečováno jako o bytosti mající nárok na místo na zemi před Bohem. Toto období nazýváme charitativní. Velký převrat nastal v období humanismu a renesance, kdy se společnost a zejména filozofové a učitelé zajímají o vzdělávání osob se zdravotním postižením. V českých zemích konkrétně Jan Ámos Komenský propaguje myšlenku vzdělání pro všechny, zdravotně postižené nevyjímaje. S nástupem kapitalismu se na tělesně postižené hledí jako na možné spolupracovníky a pozornost je věnována i jejich rehabilitaci. Tím se dostáváme do fáze socializační (Michalík, 2013). V tomto jednoduchém dělení jsou obsažena jen z hlediska historického ta nejdůležitější a nejzlomovější období.

Období blízké minulosti nám známější, období tzv. socialismu, není doposud s přesností popsáno – ve smyslu postavení osob se zdravotním postižením. Zpravidla se setkáváme se zkratkovitými hodnoceními: „postižení byli umisťováni do ústavů a izolováni od ostatních“ či příkladem z opačné strany hodnotícího spektra: „postižení měli práci a každý měl přístup ke zdravotní péči“ (Michalík, 2013).

Dalo by se říci, že v průběhu časů se společnost více zajímá o jedince, jejichž zdraví nebylo zcela naplněno, avšak i zdánlivě správné přístupy nevedly vždy k dobrému výsledku.

2.2 Historie a současnost sportu zdravotně postižených

2.2.1 Tělesně postižení

Nejstarší dochovaná zpráva ze 17. století z anglického dvora uvádí, že prvním uživatelem kolečkového křesla, jak ho tehdy i sám vynálezce pojmenoval – „wheeler-chair“, byl lord Aubigny. Jemu kolečkové křeslo sloužilo jako urychlovač pohybu v jeho vlastním domě, nikoliv jako náhrada za nohy (Kábele, 1992).

Teprve ve 20. století začali masově užívat kolečkové křeslo osoby postižené ochrnutím. Většinou se tato skutečnost týkala válečných veteránů, lidí, kteří byli již v mladém věku upoutáni na vozík. Kolečkové křeslo jim pomáhalo v navazování pracovních i sociálních kontaktů a tím i větší participace na životě společnosti (Kábele, 1992).

Ve 20. století se odehrávaly první soutěže pro tělesně postižené a to v návaznosti na rehabilitační ústavy. S touto skutečností je spojeno především jméno lékaře Ludwiga Guttmana, který na sklonku války v roce 1944 založil nedaleko Londýna ve městě Stoke Mandeville rehabilitační centrum právě pro postižené vojáky. Doktor Guttman mezi své rehabilitační postupy ordinoval vojákům i sportovní činnosti. Neboť toto bylo přijato s velkým nadšením, rozhodl se pan Gutteman uspořádat sportovní soutěž. Sport vozíčkářů se rozvíjel i na evropském kontinentu a především v USA, neboť zde byla umístěna řada rehabilitačních center pro válečné veterány (Kábele, 1992).

Sporty byly na různých kontinentech přizpůsobovány dle temnější tradice k disciplínám pro ZP (Zdravotně postižené). V USA a Kanadě byly modifikovány lehkootletické disciplíny, plavání a sportovní hry jako basketbal, softbal a vodní pólo. V Anglii mezi ostatní disciplíny přibyl také šerm, kuželky, lukostřelba, vzpírání a volejbal (Kábele, 1992)..

Před tím, než se uskutečnily první oficiální hry, soutěžilo se často jen v samotném ústavu nebo mezi několika ústavu. V roce 1948 pak Ludwig Guttmann v rehabilitačním zařízení anglického města Stoke Mandeville zorganizoval závody pro veterány 2. světové války se zraněním páteře. Účastnilo se jich 16 sportovců vozíčkářů, včetně dvou žen, výhradně z britských ostrovů (Kábele, 1992). Kříž a Uher uvádějí, že 1. sportovní hry pro tělesně postižené se konaly již o tři měsíce dřív, než se konaly ty na britských ostrovech. To ovšem není zaznamenáno ve světové historii sportu ZP (1986).

O čtyři roky později se těchto her zúčastnili sportovci z Holandska, kdy se jednalo o první mezinárodní hry vozíčkářů. Účastnilo se jich 130 sportovců a sportovkyň (OSAV, 2014).

Tato popularita a obliba sportovních soutěží přiměla doktora Guttmanna v roce 1957 k založení mezinárodní sportovní organizace pro vozíčkáře. Nese název po místě konání prvních her – Mezinárodní organizace her ve Stoke Mandeville (ISMGF – International Stoke Mandeville Games Federation). Tato organizace nejenže měla pořádat pravidelné soutěže, ale také dohlížet na pravidla a stanovovat základní kritéria pro sportovní klasifikaci vozíčkářů. Doktor Guttemann ve své publikaci z roku 1976 uvádí, že „chtěl vytvořit takový systém sportovních soutěží zdravotně postižených osob, který by byl ekvivalentní olympijským hrám zdravých sportovců s tím, že tyto hry by byly pořádány ve čtyřletém cyklu ve stejné zemi jako olympijské hry“ (Kábele, 1992).

Myšlenka doktora Guttemna se uskutečnila a Paralympijské hry byly poprvé organizovány v Římě v roce 1960. Účastnilo se 400 sportovců z 23 zemí a jednalo se pouze o soutěže vozíčkářů. Zařazené sporty byly: lukostřelba, atletika, plavání, stolní tenis, basketbal na vozíku a šerm na vozíku (Kudláček, 2013b). V roce 1976 se k soutěžím připojili také sportovci s dalšími typy postižení a hry se transformovaly na mezinárodní sportovní akci pro osoby s více postiženími, včetně sportovců se zrakovým postižením. Ve stejném roce se ve Švédsku konaly také první zimní paralympijské hry. Zařazené sporty byly sjezdové lyžování a běžecké lyžování (Kudláček, 2013b).

V 80. letech 20. století byl založen Mezinárodní koordinační výbor světových organizací postižených sportovců jako rovnocenný protějšek Mezinárodního olympijského výboru (MOV). V roce 1992 byl přejmenován na Mezinárodní paralympijský výbor (MPV), (OSV, 2014).

Termín Paralympijské hry původně vycházel z termínu *paraplegik* a *olympijské*, neboť původních soutěží se účastnili právě sportovci s těžkým poraněním páteře. Po zařazení sportovců s jinými postiženími (svalová dystrofie, mozková obrna, atd.) a úzkou spoluprací s olympijským hnutím se význam přeměnil na *paralelní* (řecká předložka para) a *olympijské* pro zdůraznění společné koexistence obou hnutí. Termín *Paralympijské* je pro pojmenování her oficiálně využíván od roku 1988 (APA, 2012).

Paralympijským hrám neboli Paralympiádě se někdy říká „Hry silné vůle“. Konají se jednou za čtyři roky, vždy dva až tři týdny po skončení olympiády. Od roku 1988, kdy

se konaly hry v Soulu, handicapovaní sportovci závodí na stejných sportovištích a jsou ubytováni ve stejné vesnici jako olympionici (MR-SPORT.CZ, 200-?).

Paralympiáda je nejvýznamnější multi-sportovní akce, která sdružuje sportovce s řadou tělesných postižení. Dělí se do šesti skupin: na amputáře, jedince s poraněním míchy, spastiky, zrakově postižené, sportovce s postižením intelektu a tzv. ostatní, které nelze zařadit do žádné z předchozích skupin, označované „Les Autres“. Od roku 2000, po paralympiádě v Sydney, kdy došlo k záměrnému vmísení zdravého jedince do družstva basketbalistů, byli mentálně postižení sportovci vyloučeni z účasti na Paralympijských hrách (Dařová, 2008), až do roku 2012, kdy se opět začlenili k soutěžícím v Londýně (Kudláček, 2013). Mezinárodní olympijský výbor a mezinárodní paralympijský výbor podepsaly 19. června 2001 smlouvu, ve které se zavazují ke spolupráci při organizaci olympijských a paralympijských her. Od roku 2012 se pořadatel olympijských her zavazuje také k pořadatelskému vedení her paralympijských (APA, 2012).

2.2.2 Mentálně postižení

První nápad na uspořádání her pro mentálně postižené vznikl v 60. letech minulého století v USA. Zrodil se v hlavě paní Eunice Kennedy Shriver, sestry presidenta J. F. Kennedyho. Ta v roce 1962 uspořádala tábor pro mentálně postižené (MP) na své farmě v Marylandu, neboť byla znepokojena tím, že mentálně postižené děti si nemají kde hrát. Pomocí nadace Josepha P. Kennedyho a programu prezidenta Kennedyho podporoval činnost Eunice Kennedy i její manžel pan Shriver, který byl jejím vice presidentem. Nadace podporovala koncepci zapojení mentálně postižených do fyzické aktivity a soutěžních příležitostí. Nadace poskytovala granty pro vysoké školy, rekreační oddělení a komunitní centra pro podobné tábory jako by Camp – Shriver (Special Olympics, 2015).

Na popud Eunice Kennedy Shriver tak vzniklo sportovní hnutí Speciálních Olympiád (SO). První mezinárodní hry speciálních olympiád byly pak uspořádány v létě v roce 1968 v Soldier Field v Chicagu. Jednodenní akce se zúčastnilo asi 1500 sportovců z USA a z Kanady. Akce byla pořádána Nadací Kennedy a města Chicaga. Na téže akci byla domluvena další spolupráce a pokračování této tradice, když tuto myšlenku podpořila nadace grantem ve výši 25 tisíc amerických dolarů. Bylo rozhodnuto, že akce se bude konat každé dva roky jako Mezinárodní bienále Speciální Olympiády. V roce

1971 dal Olympijský výbor oficiální souhlas k používání názvu „olympijské“. První Speciální Olympiáda byla uspořádána v únoru 1977, ve Steamboat Springsv Coloradu (Wikipedia, 2015) a v roce 1988 získalo Hnutí speciální olympiády oficiální akreditaci Mezinárodního olympijského výboru. Je součástí sítě světových olympijských soutěží. Česká republika se zapojila v roce 1991 jako ČHSO (České hnutí speciálních olympiád), (Kudláček, 2013).

V roce 2003 se poprvé v historii nekonalý letní Světové hry speciálních olympiád na území USA. Konaly se v irském Dublinu, kam přijelo 7000 sportovců s MP ze 165 zemí světa včetně České republiky. Světové hry speciálních olympiád se střídají mezi letní a zimní hry. Každé se konají jednou za čtyři roky (Wikipedia, 2015).

Special Olympics - SO je největší světovou organizací pro děti a dospělé s mentálním postižením, které poskytuje celoroční trénink a soutěže pro více než 4,4 milionu sportovců ze 170 zemí světa (Special Olympics, 2015).

Další, neméně důležitou roli ve sportu MP, hraje Mezinárodní sportovní federace pro osoby s postižením intelektu – INAS-FID (International Sports Federation for Persons with Intellectual Disability). Ta byla založena v roce 1986 a v současnosti sdružuje národní organizace z 86 zemí. Národní členské organizace (může být pouze jedna za stát) jsou rozděleny na 5 regionálních oblastí – Afriku, Ameriku, Asii / jižní Pacifik, Evropu a severní Afriku /Střední východ. Významným rokem pro sportovce s intelektuálním postižením je r. 1996, kdy oficiálně soutěžili na paralympijských hrách v Atlantě.

Filozofie a struktura Speciálních olympiád - Special Olympic a INAS-FID je odlišná, obě tyto organizace však hrají důležitou roli ve sportu osob s MP. Mnoho národních organizací, členů INAS-FID, nabízí ve svých zemích jak programy Hnutí speciálních olympiád, tak i INAS-FID, v závislosti na přáních a schopnostech jejich sportovců (Tilinger, 2012 [online]). Sportovní organizací pro MP v ČR zaštitěnou Českým paralympijským výborem (ČPV) je Český svaz mentálně postižených sportovců (ČSMPS).

Sportovci, kteří se účastní soutěží pořádaných INAS-FID i SO musí splňovat určitá kritéria, která mají organizace jinak formulované, ale v zásadních podmínkách se shodují: sportovci musí splňovat kritéria intelektového postižení, musí být předloženy důkazy o omezení v adaptivních dovednostech nutných k životu, práci, komunikaci či

péči o vlastní osobu. Dále musí být předloženy důkazy o působení intelektového postižení ve sportu. Sportovci musí splňovat kvalifikační standardy pro příslušnou soutěž (Tilinger, 2012 [online]). V době, kdy bylo MP sportovcům zakázáno soutěžit na akcích pořádaných IPC (International Paralympic Committee), po skandálu v roce 2000, přišla federace INAS-FID s náhradou za největší sportovní klání. Zavedla tzv. Global Games (GG). První ročník se tak uskutečnil ve stejném roce jako paralympijské hry v Aténách a to ve švédském městě Bollnäs. Těchto her se účastnilo více než 1000 sportovců ze 40 zemí světa, včetně českých zástupců (13). Pořádání druhého ročníku se dokonce ujala Česká republika a domácí reprezentanti získali 20 medailí.

2.2.3 Sluchově postižení

První hry pro neslyšící sportovce se konaly v roce 1924 ve Francii v Paříži, za jejich uspořádání je zodpovědný neslyšící Francouz pan Eugène Rubens-Alcais. Ten svolal již existující organizace pro neslyšící sportovce z devíti různých zemí, aby se zúčastnily takzvaných First International Silent Games (První mezinárodní hry pro neslyšící). Byla to Belgie, Maďarsko, Nizozemí, Francie, Itálie, Polsko, Velká Británie, Lotyšsko a Rumunsko. Soutěže se účastnilo 148 sportovců a soutěžilo se v disciplínách z atletiky, plavání, cyklistiky, střelby, fotbalu, tenisu a skoků do vody. V roce 1949 se pak konaly první zimní hry pro neslyšící v Seefeldu, kde se soutěžilo ve sjezdovém lyžování i v běhu na lyžích. Od roku 1949 se každé čtyři roky koná letní deaflympiáda (Tento výraz je používán od roku 2001, místo původního výrazu Hry pro neslyšící.) i zimní deaflympiáda s výjimkou roku 2001. Poslední letní deaflympiády se účastnilo 2711 sportovců z 23 různých zemí a soutěžilo se v 16 různých disciplínách a sportech, včetně basketbalu, plážového volejbalu a volejbalu, bowlingu, juda, karate, orientačního běhu, zápasení a původních zakládajících sportů. K zimním sportům se přidal ještě snowboarding. Poslední zimní deaflympiáda se koná v Rusku roku 2015 na přelomu března a dubna (Deaflympics.cz, 2015).

Od roku 1934 existuje i Český svaz neslyšících sportovců (ČSNS), který pořádá řadu různých sportovních akcí a členové se účastní deaflympijských her.

Potřeba vzniku samostatných her pro neslyšící sportovce vznikla nejen kvůli jejich velkému počtu, ale také z patrných důvodů. Neslyšící osoby se liší od všech ostatních

ve své zvláštní komunikační potřebě i v sociální interakci. Tyto potřeby jsou stejně důležité i ve sportovní oblasti a jsou nutně součástí hry (Deaflympics.cz, 2015).

2.2.4 Zrakově postižení

Mezinárodní federace nevidomých sportovců IBSA (International Blind Sport Federation) byla založena roku 1981 v Paříži jako nezisková organizace. Oficiálně byla zformována přijetím vlastní ústavy v roce 1985 v průběhu valné hromady konané v Norsku, Hurdalu (IBSA, 2015).

V českých zemích však historické prameny považují za počátek organizovaných sportovních hnutí pro nevidomé rok 1929. V té době vznikly samostatné sportovní kluby nevidomých registrovaných u územních župních správ. Prvním organizovaným a registrovaným sportovním klubem nevidomých byla pražská STELLA. V r. 1952 dochází k průlomů v pojetí tělovýchovy a sportu u nevidomé a zrakově postižené mládeže. V rámci základních škol pro nevidomé vznikají Celostátní sportovní hry. V 60. letech byla do těchto her začleněna i dospělá zrakově postižená populace. Po sloučení nevidomých a invalidních sportovců do jedné organizace v 70. a 80. letech, se pak znovu vytvoří v roce 1991 samostatná organizace pro zrakově postižené sportovce pod názvem Český svaz zrakově postižených sportovců (ČSZPS), (Český svaz zrakově postižených sportovců, 2015). Zrakově postižení sportovci se účastní paralympijských her pod klasifikačním označením B.

2.3 Klasifikace

Sport zdravotně postižených sloužil původně k rehabilitačnímu či léčebnému procesu (Daďová, 2008). Účinky sportu jsou však stejně pozitivní u intaktních jedinců jako u jedinců s postižením.

Pravidelná tělesná činnost pozitivně ovlivňuje fyzickou, psychickou i sociální stránku člověka. Sport působí na rozvoj osobnosti, na individuální schopnosti, seberealizaci, odreagování a zvládání psychického i fyzického stresu. Pomáhá udržovat naši tělesnou i duševní zdatnost. Rozvíjí sílu, vytrvalost, obratnost a tím formuje i psychické vlastnosti člověka. Schopnost koncentrace, zvládání emocí a kompenzace méněcennosti, na to všechno sport pozitivně působí. Díky sportu se lidé scházejí, navazují sociální kontakty,

dělí se o své zážitky i zkušenosti. Je i odpovědí na civilizační choroby. Pravidelnou fyzickou aktivitou předcházíme obezitě, nezdravému životnímu stylu a sedavému způsobu života (Kábele, 1992).

Sport zdravotně postižených se stejně jako u sportovců bez postižení posunul k rekreaci a také soutěžení i na vrcholové úrovni. Vrcholová úroveň soutěžících se ZP (Zdravotním postižením) je nejvíce spojena s paralympijským, deaflympijským či speciálně olympijským hnutím (Daďová, 2008). K tomu, aby tyto soutěže byly spravedlivé pro každého soutěžícího, slouží tzv. sportovní klasifikace.

2.3.1 Definice klasifikace

Klasifikace zdravotně postižených sportovců (ZPS) je hodnotící systém, který dělí sportovce do kategorií dle postižení a dle různých sportovních aktivit. Klasifikační systém definuje profily sportovních kategorií, většinou specifické pro jednotlivé sporty a zahrnuje vždy měřitelnou definici minimálního postižení. Posuzuje se při ní aktuální stav jedince, který je rozhodující pro určení kategorie. Pomocí klasifikace se dosahuje srovnatelných podmínek pro různě handicapované sportovce. Cílem klasifikace je minimalizovat vliv zdravotního postižení na výsledek sportovní soutěže (Daďová, 2008). Klasifikace je tedy funkční a sportovně specifická. Funkční: sportovec není do třídy zařazen na základě popisu postižení a rozhodnutí lékaře, ale na základě testování schopností a dovedností specifických pro daný sport (Kudláček, 2013). Problémem klasifikace jsou velké interindividuální rozdíly mezi postiženými sportovci. To má za následek to, že není možné každému závodníkovi poskytnout stejné podmínky. V dané klasifikační třídě je určitý rozsah, který způsobuje právě různé podmínky především pro sportovce na okraji této třídy (Daďová, 2008). Proto se klasifikační systém vyvíjí stejně rychle jako sport ZP (Kábele, 1992).

2.4 Paralympijské hry

V tabulce č. 1 můžeme vidět místa konání uplynulých paralympijských her (PH) a zejména porovnat počet účastníků.

Tabulka č. 1 Letní paralympijské hry – přehled (Kudláček, 2013b)

Rok	Místo	Postižení	Počet zemí	Počet sportovců	Totožné místo s OH?	Výrazné události
1952	Stoke Mandeville, GBR	Poranění míchy	2	130	Ne	První mezinárodní hry pro sportovce s postižením.
1960	Řím, ITA	Poranění míchy	23	400	Ano	První hry pro sportovce s postižením organizované ve stejném městě jako OH.
1964	Tokio, JAP	Poranění míchy	21	375	Ano	Přidán nový sport: vzpírání.
1968	Tel Aviv, ISR	Poranění míchy	29	750	Ne	Přidán nový sport: Lawn Bowls .
1972	Heidelberg, GER	Poranění míchy	43	984	Ne	Zařazení závodů kvadruplegiků. Ukázkové sporty osob se zrakovým postižením.
1976	Toronto, CAN	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení.	38	1657	Ne	Přidány nové sporty: volejbal (stojících), goalball a sportovní střelba. Poprvé se objevily speciální závodní vozíky.
1980	Arnhem, NED	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO	42	1973	Ne	Volejbal sedících přijat jako nová disciplína.

1984	Stoke Mandeville, GBR a New York, USA	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO	41 GBR, 45 USA	1100 GBR, 1800 USA	Ne	Přidány nové sporty: fotbal pro 7 a boccia. Silniční cyklistika přidána jako nová disciplína. Závody na vozíku součástí LOH v LA.
1988	Soul, KOR	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO, Les Autres	61	3013	Ano	Přidány nové sporty: judo a tenis na vozíku. Spolupráce mezi organizačními výbory LOH a LPH.
1992	Barcelona, ESP	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO, Les Autres, ment. postižení	82	3021	Ano	Přelomová událost spojená s excelentní organizací her.
1996	Atlanta, USA	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO, Les Autres, ment. Postižení	103	3195	Ano	Přidán nový sport: jezdeckví. Dráhová cyklistika přidána jako nová disciplína. 48 sportovců z ČR (10 medailí: 2-7-1).
2000	Sydney, AUS	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO, Les Autres, ment. postižení	122	3843	Ano	Přidány nové sporty: jachting a rugby na vozíku. Rekordní prodej vstupenek. 57 sportovců z ČR (43 medailí: 15-15- 13).

2004	Atény, GRE	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO, Les Autres	136	3806	Ano	Přidán nový sport: fotbal pro 5. Rekordní účast médií. 65 sportovců z ČR (31 medailí: 16-8-7)
2008	Peking, CHN	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO, Les Autres	150	4000	Ano	Přidán nový sport: veslování.
2012	Londýn, GBR	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO, Les Autres, ment. postižení	150	4200	Ano	Sportovci s mentálním postižením se po 12 letech vrací na LPH. Budou soutěžit v atletice, plavání a stolním tenise.

Tabulka č. 2 Zimní paralympijské hry – přehled (Kudláček, 2013b)

Rok	Místo	Postižení	Počet zemí	Počet sportovců	Totožné místo s OH?	Výrazné události
1976	Örnsköldsvik, SWE	Amputace, zrak. poranění	17	250+	Ne	Ukázkový sport: rychloubrslení na saních.
1980	Geilo, NOR	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO, Les Autres	18	350	Ne	Ukázkový sport: sjezd na saních.

1984	Innsbruck, AUT	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO, Les Autres	21	457	Ne	Ukázkový sport při OH v Sarajevu: obří slalom.
1988	Innsbruck, AUT	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO, Les Autres	22	397	Ne	Zařazení disciplín na sit- ski ve sjezdovém lyžování a běhu na lyžích.
1992	Tignes- Albertville, FRA	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO, Les Autres	24	475	Ano	Zařazení nové disciplíny: biatlon. Ukázkově zařazeny také soutěže ve sjezdovém i klasickém lyžování osob s ment. postižením.
1994	Lillehammer, NOR	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO, Les Autres	31	492	Ano	Přidán nový sport: sledge hokej. 10 sportovců z ČR (1 medaile: 0-0-1)
1998	Nagano, JAP	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO, Les Autres, ment. postižení	32	571	Ano	Zvýšený zájem diváků a médií. 6 sportovců z ČR (7 medailí: 3-3-1)

2002	Salt Lake City, USA	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO, Les Autres	36	416	Ano	Rekordní počet prodaných lístků předčil očekávání. 6 sportovců z ČR (5 medailí: 2-1-2)
2006	Torino, ITA	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO, Les Autres	39	474	Ano	Přidán nový sport, curling na vozíku. 5 sportovců z ČR (1 medaile: 0-1-0)
2010	Vancouver, CAN	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO, Les Autres	45	650	Ano	Rozšíření počtu týdnů v soutěžích curlingu o dva. 18 sportovců z ČR (1 medaile: 0-0-1). Poprvé účast sledge hokejového týmu z ČR.
2014	Sochi, RUS	Poranění míchy, amputace, zrak. postižení, DMO, Les Autres, ment. postižení	45	550	Ano	18 sportovců z ČR, žádná medaile.

2.5 Paralympijské sporty

2.5.1 Letní sporty

2.5.1.1 Atletika

Atletických disciplín se účastní sportovci různých postižení, soutěžící jsou rozděleni do několika klasifikačních tříd. Někteří soutěžící využívají vozík, jiní protézu, sportovci se

zrakovým postižením mohou mít svého vodiče. V atletice se soutěží v následujících disciplínách (Kudláček, 2008):

1. Dráhové disciplíny: sprint, střední tratě, vytrvalostní tratě a štafetové závody
2. Skokanské disciplíny: skok vysoký, skok daleký, trojskok
3. Vrhačské disciplíny: hod diskem, hod oštěpem, vrh koulí
4. Pětiboj: kombinace traťových disciplín a disciplín v poli na základě funkční klasifikace sportovců.

2.5.1.2 Basketbal na vozíku

Basketbal se objevil poprvé po skončení II. světové války v některé z amerických nemocnic, kde byl vytvořen speciální rehabilitační program, jehož základem byl právě basketbal. První centra, kde byl basketbalový program realizován, byla na území Velké Británie a Kalifornie (Kábele, 1992). Basketbal je jedním z nejpopulárnějších paralympijských sportů. Hrají ho muži i ženy. Tým je sestaven z pěti hráčů, kteří mají na základě svého funkčního potenciálu (míry postižení) přiděleny body. Součet hráčských bodů jednoho týmu na hřišti nesmí překročit určitý počet. Rozměry hřiště a košů jsou stejné jako u tradičního basketbalu (Official website of the paralympic movement; Kudláček, 2008).

2.5.1.3 Boccia

Boccia je sport podobný francouzské hře pétanque, je testem svalové kontroly a přesnosti. Cílem tohoto sportu je umístit vlastní míčky co nejbližší vymezenému cílovému míčku, který se nazývá „jack“. Hraje se s dobře uchopitelnými koženými míčky, rozdělenými podle barev. Boccia je určena spastikům a vozíčkářům s obdobným neurologickým postižením. Muži a ženy soutěží společně v sedmi soutěžích (individuálních, párových a týmových). Rozměry hracího pole jsou 12,5m x 6m, povrch musí být rovný a hladký. Boccia je řízena Mezinárodní komisí pro bocciu (International Boccia Commission), která je součástí mezinárodní organizace CP-ISRA (Cerebral Palsy International Sports and Recreation Association), (Official website of the paralympic movement; Kudláček, 2008).

2.5.1.4 Cyklistika

Rychlost a vzrušení cyklistických disciplín je pro sportovce s postižením relativně novou zkušeností. Cyklistiku začali jako první provozovat nevidomí sportovci na tandemech, kteří se poprvé účastnili paralympijských her v Soulu v roce 1988 (Official website of the paralympic movement). Cyklistice se věnují kromě zrakově postižených také sportovci s amputacemi, DMO (Dětskou mozkovou obrnou) nebo jinými tělesnými postiženími. Podle funkčních možností sportovci používají kola, speciální tříkolky, tandemy nebo handbiky. Soutěže probíhají v kategoriích mužů a žen na drahách a silnicích, v jednotlivcích i týmech, ve sprintu, stíhacím závodě a časovkách. Cyklistika postižených je od roku 2006 řízena Mezinárodní cyklistickou unií (UCI), (Kudláček, 2008).

2.5.1.5 Fotbal pro 5 (zrakově postižení)

Fotbal pro 5 je určen hráčům se zrakovým postižením a jednoho vidícího hráče, který hraje jako brankář a jeho úkolem je také navigovat nevidomé spoluhráče. Padesátiminutovou hru (2x25) hrají dva týmy o pěti hráčích. Pravidla vycházejí z tradičního fotbalu. Hraje se s míčem, který při pohybu vydává zvuk. Hřiště je menší než ve fotbalu a ve hře se nepoužívá pravidlo ofsidu. Fotbal pro 5 je řízen sportovně technickou komisí fotbalu, která je zřízena při Mezinárodní sportovní federaci zrakově postižených (IBSA). Obliba tohoto sportu ve světě neustále vzrůstá. Na program letních paralympijských her (LPH) byl fotbal pro 5 poprvé zařazen v Aténách v roce 2004 (Official website of the paralympic movement; Kudláček, 2008).

2.5.1.6 Fotbal pro 7 (spastiků)

Fotbal pro 7 je určen hráčům s centrálními poruchami hybnosti. Hraje se 2x30 minut na hřišti, které je menší než u tradičního fotbalu. Ve hře se stejně jako u Fotbalu pro 5 nepoužívá ofsida a postranní vhazování může být prováděno pouze jednou rukou. Fotbal pro 7 je řízen mezinárodní organizací CP-ISRA. Na programu LPH se tento sport dostal v roce 1984 v New Yorku (Official website of the paralympic movement; Kudláček, 2008).

2.5.1.7 Goalball

Goalball byl speciálně vyvinutý pro sportovce se zrakovým postižením. Jeho počátky spadají do roku 1946, kdy byl užíván jako součást rehabilitace nevidomých válečných veteránů. Na program LPH byl zařazen v roce 1976 v Torontu. Hra se hraje na dva 12 minutové poločasy s ozvučeným míčem, v průběhu hry je tedy vyžadováno naprosté ticho. Z tohoto důvodu je goalball většinou umístěován mimo hlavní paralympijské sportoviště. Cílem hry je soupeři vstřelit gól a zabránit mu ve skórování. Hra je určena mužům i ženám a v průběhu hry musejí hráči nosit klapky na oči, tak aby společně mohli soutěžit sportovci s různou mírou zrakového postižení. Goalball je řízen Mezinárodní sportovní federací zrakově postižených (Official website of the paralympic movement; Kudláček, 2008).

2.5.1.8 Jachting

Jachting byl poprvé zařazen na programu LPH jako ukázkový sport v roce 1996 v Atlantě. Jako oficiální paralympijský sport byl zařazen v Sydney 2000. Klasifikační systém v jachtingu je založen na čtyřech klíčových schopnostech: rovnováha, funkce ruky, mobilita a zraková kontrola. Soutěže probíhají ve třech lodních třídách: jednomístné a trojmístné plachetnice jsou otevřeny téměř všem skupinám postižení, v dvojmístné plachetnici jsou určeny sportovcům se závažným postižením. Jachting je řízen Mezinárodní nadací jachtingu pro postižené (International Foundation for Disabled Sailing), kterou jako autoritu uznává Mezinárodní federace jachtingu (International Sailing Federation), (Official website of the paralympic movement; Kudláček, 2008).

2.5.1.9 Jezdectví

Jízda na koni se využívána v rámci rehabilitace TP poměrně dlouho, na program paralympijských her se dostala až v Atlantě v roce 1996. Jezdectví je sport, kde spolu soutěží osoby s různým tělesným a zrakovým postižením v různých disciplínách, paradrezuře, freestylu. Disciplíny jsou rozděleny do skupin dle funkčního potenciálu sportovců. Od roku 2006 je jezdecké řízeno Mezinárodní jezdeckou federací

(International Equestrian Federation), (Official website of the paralympic movement; Kudláček, 2008).

2.5.1.10 Judo

Judo bylo nejprve využíváno osobami se zrakovým postižením k rozvoji prostorové orientace, sebevědomí, sebedůvěry a nezávislosti, ale postupem času se stalo paralympijským sportem. Na programu LPH bylo poprvé zařazeno v roce 1988 v Soulu, váhové kategorie ženy byly zahrnuty v Aténách v roce 2004. Judo je řízeno Mezinárodní sportovní federací zrakově postižených. Soutěžní pravidla vycházejí z tradičního juda a mají pouze několik drobných modifikací (Official website of the paralympic movement; Kudláček, 2008).

2.5.1.11 Lukostřelba

Lukostřelba měla z počátku spíše rehabilitační a rekreační charakter. První soutěže se konaly v rehabilitačním ústavu ve Stoke Mandeville v roce, poté byla mezi zakládajícími sporty na LPH v Římě v roce 1960. Lukostřelba je testem přesnosti, síly a koncentrace. Soutěže zahrnují jednotlivce a týmy na vozíku i ve stoje. Soutěžící střílejí na terč s deseti soustřednými kruhy ze stanovené vzdálenosti. Lukostřelba je řízena sportovně technickým výborem IPC pro lukostřelbu (IPC Archery Technical Committee). Soutěže probíhají dle mírně upravených pravidel Mezinárodní federace lukostřelby (FITA), (Official website of the paralympic movement; Kudláček, 2008).

2.5.1.12 Plavání

Plavání, nejprve využívané k rehabilitaci, je zakládajícím paralympijským sportem. Plavci soutěží v disciplínách: volný styl, prsa, motýlek, znak a polohový závod. Soutěže jsou řízeny sportovně technickým výborem IPC pro plavání (IPC Swimming Technical Committee). Probíhají dle mírně upravených pravidel Mezinárodní plavecké federace (International Swimming Federation – FINA). Modifikace se týkají především možnosti startu bez využití startovacích bloků či využití dotekové signalizace pro plavce se zrakovým postižením (Kudláček, 2008).

2.5.1.13 Rugby vozíčkářů

Rugby vozíčkářů bylo vyvinuto v 70. letech v Kanadě sportovci s kvadruplegií. V roce 1996 bylo představeno na paralympijských hrách v roce v Atlantě a jako oficiální sport bylo zařazeno na program LPH v roce 2000 v Sydney. Jde o intenzivní kontaktní sport pro muže i pro ženy. Rugby se hraje na hřišti s rozměry odpovídajícími rozměrům hřiště na basketbal. Na paralympijských soutěžích spolu hrají hráči s různou mírou postižení. Rugby na vozíku je řízeno Mezinárodní federací rugby na vozíku (International Wheelchair Rugby Federation – IWRF), která je součástí Mezinárodní sportovní federace vozíčkářů a amputářů (International Wheelchair and Amputee Sports Federation – IWAS), (Official website of the paralympic movement; Kudláček, 2008).

2.5.1.14 Sportovní střelba

Sportovní střelba je testem přesnosti a kontroly. Soutěží se účastní muži i ženy ve dvou kategoriích. Do terčů vzdálených 10, 25 a 50 metrů ze vzduchových a malorážkových zbraní se střílí v rámci soutěží jednotlivců i týmů. Sportovní střelba je na programu paralympijských soutěží od LPH v Torontu v roce 1976. Soutěže jsou řízeny sportovně technickým výborem IPC pro sportovní střelbu (IPC Shooting Technical Committee), (Kudláček, 2008).

2.5.1.15 Stolní tenis

Stolní tenis patří ke sportům zařazeným na LPH již v roce 1960 v Římě. Soutěží sportovci s tělesným i mentálním postižením v kategorii stojících či sedících. Soutěže probíhají v jednotlivcích, párech a družstvech. Soutěže jsou řízeny sportovně technickým výborem IPC pro stolní tenis (IPC Table Tennis Technical Committee), (Official website of the paralympic movement; Kudláček, 2008).

2.5.1.16 Šerm na vozíku

Šerm byl, stejně jako stolní tenis, zařazen v roce 1960. Soutěží muži i ženy s poraněním páteře nebo amputací na vozíku, který je pevně upevněn k zemi. Tento fakt však neomezuje pohyb jejich trupu a sport má tak srovnatelnou rychlost a dynamiku jako šerm osob bez postižení. Soutěže mužů a žen probíhají v jednotlivcích i týmech v

následujících disciplínách: fleret, kord a šavle (muži). Šerm vozíčkářů je řízen Mezinárodní sportovní federací vozíčkářů (IWAS), (Official website of the paralympic movement).

2.5.1.17 Tenis vozíčkářů

Tenis vozíčkářů vznikl v 70. letech v USA a jeho obliba po celém světě stále roste. Na program paralympijských her se dostal poprvé v roce 1992 v Barceloně. Hraje se dle pravidel tradičního tenisu, jedinou výjimkou je, že se míč nechá odrazit dvakrát od země. Úroveň dovedností, zdatnosti i strategie v tenise na vozíku je srovnatelná s tenisem osob bez postižení. Hrají se singly a dubly. Tenis vozíčkářů je řízen Mezinárodní asociací tenisu na vozíku (International Wheelchair Tennis Association – IWTA), (Official website of the paralympic movement; Kudláček, 2008).

2.5.1.18 Veslování

První soutěže veslování na paralympiádě probíhaly na LPH v Pekingu v roce 2008. Veslování je specifické využitím sportovních kompenzačních pomůcek, které umožňují zapojení veslařů s různou mírou postižení. Soutěže mužů a žen probíhají v současnosti ve čtyřech lodních třídách, které jsou součástí programu MS ve veslování (LTA4 , TA2x, AW1x a AM1x). Třídy LTA4, TA2x jsou určeny společným posádkám mužů a žen. Závodů probíhají většinou na vzdálenost 1000m. Veslování je řízeno Mezinárodní veslařskou federací (International Rowing Federation – FISA), (Official website of the paralympic movement; Kudláček, 2008).

2.5.1.19 Volejbal v sedě

Volejbal v sedě byl poprvé zařazen do programu LPH v Arnhemu roku 1980. Soutěže probíhají v kategoriích mužů a žen (6 hráčů v týmu), kteří splní podmínku minimálního postižení. Hraje se na menším hřišti (10x6m) než pro klasický volejbal. Podmínkou je, že pánev hráčů musí být po celou dobu v dotyku s podlahou. Zápas se skládá z pěti setů do 25 bodů. Vítězí tým, který dřív vyhraje tři sety. Volejbal v sedě je řízen Mezinárodní organizací volejbalu postižených (World Organisation for Volleyball for the Disabled – WOVD), (Official website of the paralympic movement; Kudláček, 2008).

2.5.1.20 Vzpírání

Vzpírání bylo na programu LPH poprvé zařazeno v roce 1964 v Tokiu, a to pro sportovce s poškozením míchy. Vzpírání žen bylo zařazeno až v roce 2000 v Sydney. Vzpěrači musejí v lehu na zádech spustit činku na prsa, stabilizovat ji a poté vzepřít do propnutých loktů. Soutěže probíhají v disciplíně benchpress v deseti různých váhových kategoriích (Kudláček, 2008).

Dalšími sporty, které budou zařazeny na letní paralympijské hry, jsou triatlon a kánoe. Stane se tak roku 2016.

2.5.2 Zimní sporty

2.5.2.1 Běžecské lyžování

Běžecské lyžování bylo zařazeno již na programu prvních zimních paralympijských her v Örnskoldsviku v roce 1976. Paralympijské soutěže jsou určeny mužům i ženám s tělesným a zrakovým postižením. Běžecské lyžování je řízeno Mezinárodním paralympijským výborem (sportovně technickou komisí pro běžecské lyžování) a řídí se pravidly Mezinárodní lyžařské federace (International Ski Federation – FIS), (Kudláček, 2008).

2.5.2.2 Biatlon

Biatlon se objevil poprvé na paralympijských hrách v roce 1994 v Lillehammeru. Je určen osobám s tělesným i zrakovým postižením. Závodů se skládají ze tří 2,5km dlouhých úseků běžecského lyžování. V průběhu závodu hráči střílejí na 10m vzdálené terče. Za každou střelu mimo terč je hráč penalizován časovým zatížením. Sportovci se zrakovým postižením střílejí s pomocí speciálního akustického naváděcího systému. Biatlon je řízen sportovně technickým výborem IPC (IPC Nordic Skiing Technical Committee). Soutěže probíhají dle mírně upravených pravidel Mezinárodní unie biatlonu (International Biathlon Union – IBU), (Kudláček, 2008).

2.5.2.3 Curling vozíčkářů

Curling vozíčkářů je poměrně mladým sportem. Jeho premiéra na paralympiádě proběhla v Turíně v roce 2006. Sport se hraje v koedukovaných týmech a je určen osobám s tělesným postižením, včetně postižení páteře, míchy, s DMO, roztroušenou sklerózou, amputací obou DK. Soutěží se dle modifikovaných pravidel curlingu (World Curling Federation – WCF), (Official website of the paralympic movement; Kudláček, 2008).

2.5.2.4 Sjezdové lyžování

Disciplíny sjezdového lyžování, slalom i obří slalom, byly společně s běžeckým lyžováním již na prvních zimních paralympijských hrách (ZPH). Nyní sportovci s tělesným a zrakovým postižením soutěží ve čtyřech disciplínách (slalom, obří slalom, super obří slalom, sjezd). Lyžaři se zrakovým postižením jsou naváděni pomocí zvukových signálů vidícími průvodci. Lyžaři s tělesným postižením využívají kompenzační sportovní pomůcky jako například **stabilizátory**, **sit-ski**, či jiné ortopedické pomůcky. Sjezdové lyžování je řízeno Mezinárodním paralympijským výborem (sportovně technickou komisí pro sjezdové lyžování) a řídí se pravidly Mezinárodní lyžařské federace (FIS), (Kudláček, 2008).

2.5.2.5 Sledge hokej

Sledge hokej je paralympijskou verzí ledního hokeje. Od svého uvedení na program ZPH v Lillehammeru v roce 1994 se stal obrovskou atrakcí zimních paralympijských her. Hráči bruslí na speciálních saních (sledge), které mají na spodní straně připevněny dva paralelní nože, odrážejí se holemi, které mají na jednom konci bodce a na druhém čepel. Je řízen Mezinárodním paralympijským výborem (sportovně technickou komisí pro lední hokej) a řídí se mírně modifikovanými pravidly ledního hokeje (International Ice Hockey Federation – IIHF), (Kudláček, 2008).

2.6 Deaflympijské hry

V Tabulce č. 3 a 4 vidíme přehled nejprve letních deaflympijských her (Tabulka č. 3). V Tabulce č. 4 vidíme přehled zimních deaflympijských her. V tabulkové přehledu můžeme dobře porovnat počty účastníků, včetně účastníku českých (případně československých).

Tabulka č. 3 Deaflympijské letní hry – přehled (Deaflympics.cz, 2015)

Rok	Místo	Počet zemí	Počet sportovců	Sporty	Výrazné události
1924	Paříž, FRA	9	148	Zařazené sporty: atletika, cyklistika, skoky do vody, fotbal, střelba, plavání, tenis	Původní název: První mezinárodní hry pro neslyšící.
1928	Amsterdam, NED	10	212		První účast československých sportovců (15).
1931	Nürnberg, GER	14	316		Účast československých sportovců (22).
1935	Londýn, GB	12	221		V roce 1933 byla vytvořena komise pro sledování a zaznamenávání rekordů v atletice a plavání.
1939	Stockholm, SWE	13	250		Založení technické komise pro každý sport. Slavnostně představena nová vlajka zelené a modré barvy. Her se účastnil i král Švédska Gustav Adolf.

1949	Kopenhagen, DEN	14	391		Po deseti letech jsou Hry pro neslyšící po válce opět obnoveny. Účast československých sportovců (17).
1953	Brusel, BEL	16	473	Přidán nový sport: basketbal	Naposledy, kdy se zimní a letní hry konaly ve stejném roce.
1957	Milán, ITA	25	635	Přidány nové sporty: stolní tenis, vodní pólo	Volejbal byl předveden jako ukázkový sport. Účast československých sportovců (22).
1961	Helsinky, FIN	24	10	Přidán nový sport: zápasení	Účast československých sportovců (24).
1965	Washington DC, USA	27	687		Poprvé, kdy se Hry pro neslyšící konaly mimo území Evropy.
1969	Bělehrad, SRB	33	1189	Přidány nové sporty: gymnastika, házená, volejbal	Účast československých sportovců (48).
1973	Malmö, SWE	31	1116		Účast československých sportovců (17).
1977	Bukurešť, ROU	32	1150		Poprvé, kdy se konají Hry neslyšících ve východní Evropě. Zavedeny přísné kontroly sluchu. Účast československých sportovců (19).
1981	Kolín nad Rýnem, GER	32	1198		Poprvé, kdy se Her pro neslyšící účastnil předseda IOC J. A. Samaranch. Byly zavedeny antidopingové testy.

1985	Los Angeles, USA	29	995	Přidán nový sport: badminton	
1989	Christchurch, NZL	30	955		Poprvé, kdy se Hry pro neslyšící konaly na jižní polokouli.
1993	Sofia, BUL	52	1679		Od roku 1993 se čeští závodníci účastnili zatím všech letních deaflympiád (15).
1997	Kopenhagen, DEN	65	2028	Přidány nové sporty: bowling a orientační běh	Účast českých sportovců (29).
2001	Řím, ITA	67	2208		V květnu došlo ke změně názvu na Deaflympiádu se souhlasem MOV. Účast českých sportovců (18).
2005	Melbourne, AUS	63	2038	Přidán nový sport: plážový volejbal	Účast českých sportovců (32).
2009	Taipei, TPE	77	2493	Přidány nové sporty: judo, karate, taekwondo	Poprvé, kdy se deaflympiáda konala v Asii. Město Taipei rekonstruovalo čtyřicet let starý stadion. Účast českých sportovců (15).
2013	Sofia, BUL	83	2711		Účast českých sportovců (17).

Tabulka č. 4 Deaflympijské zimní hry - přehled (Deaflympics.cz, 2015)

Rok	Místo	Počet zemí	Počet sportovců	Sporty	Výrazné události
1949	Seefeld, AUT	5	33	Zařazené sporty: sjezdové lyžování, běh na lyžích	Během kongresu v Paříži v roce 1946 byly schváleny první zimní hry. Účastnili se i čeští sportovci (17).
1953	Oslo, NOR	6	44		Naposledy, kdy se shodoval rok konání letních a zimních her.
1955	Oberammergau, GER	8	59		V roce 1955 uznal MOV CISS (Comité International des Sports des sourds) jako mezinárodní federaci s olympijským postavením.
1959	Montana-Vermala, SUI	9	53		
1963	Åre, SWE	9	60		Švédsko se přihlásilo ke konání her na poslední chvíli. Patronem pátých zimních her se stal princ Bertil.
1967	Berchtesgaden, GER	12	77		
1971	Adelboden, SUI	13	92		
1975	Lake Placid, USA	13	139		Byly předvedeny nové sporty: lední hokej a rychlobruslení.

1979	Méribel, FRA	14	113		Na kongresu před devátými hrami byl odhlasován nový název. Místo International Committee of Silent Sports se federace přejmenovala na Comité International des Sports des sourds (CISS). Byla zavedena nová pravidla způsobilosti: hranice hluchoty byla dána na 55dB v lepším uchu.
1983	Madonna di Campiglio, ITA	15	147	Zařazen nový sport: rychlobruslení.	Na kongresu před konáním desátých her pro neslyšící bylo rozhodnuto, že sportovci nebudou moci používat při soutěžích sluchadla.
1987	Oslo, NOR	15	129		
1991	Banff, CAN	16	181	Zařazen nový sport: lední hokej	Čeští sportovci se od tohoto roku pravidelně účastní deaflympiády (1). Byl předveden nový sport: curling.
1995	Ylläs, FIN	18	258		Na kongresu CISS odhlasovalo odstoupení od MOV. Účast českých sportovců (26).
1999	Davos, SUI	18	265		Byl předveden nový sport: snowboarding. Účast českých sportovců (3).
2003	Sundsvall, SWE	21	247	Přidán nový sport: snowboarding	Účast českých sportovců (2).

2007	Salt Lake City, USA	23	298	Přidán nový sport: curling.	Salt Lake City se stalo prvním městem, kde se konaly olympijské, paralympijské i deaglympijské hry. Účast českých sportovců (4).
2015	Khanty-Mansiysk, RUS	27	336		Účast českých sportovců (8).

2.7 Global Games

Tabulka č. 5 obsahuje základní údaje o relativně nových hrách Global Games, ty byly uvedeny jako náhrada paralympijských her v roce 2004.

Tabulka č. 5 Global Games - přehled

Rok	Místo	Počet zemí	Počet sportovců	Počet sportovců z ČR/ počet přivezených medailí
2004	Bolnäs, SWE	40	1350	13/2
2009	Liberec, CZE	34	1350	28/20
2011	Janov, ITA	35	696	8/7
2015	Guayaquil, EC			

2.8 Organizace pořádající paralympijské a deaflympijské soutěže

2.8.1 Mezinárodní paralympijský výbor

V roce 1982 byl čtyřmi mezinárodními federacemi založen Mezinárodní koordinační výbor světových organizací postižených sportovců jako jistá obdoba Mezinárodního olympijského výboru. V roce 1992 se z Mezinárodního koordinačního výboru stal

Mezinárodní paralympijský výbor (International Paralympic Committee), který dnes slučuje tyto mezinárodní federace (Český paralympijský výbor, 2011):

1. Mentálně postižení sportovci: INAS-FID
2. Spasticky postižení sportovci (lidé ochrnutí převážně následky nenakažlivé dětské mozkové obrny, zejména vady vrozené): CP-ISRA (Cerebral Palsy International Sports and Recreation Association)
3. Tělesně postižení sportovci (převážně vady získané, zejména poúrazové stavy): IWAS (International Wheelchair and Amputee Sports Federation)
4. Zrakově postižení sportovci: IBSA (International Blind Sports Federation)
5. Sluchově postižení sportovci se svým Mezinárodním deaflympijským výborem ICSD (dříve CISS) nejsou aktuálně sdruženi do Mezinárodního paralympijského výboru, jejich vrcholná akce – deaflympiáda se koná vždy v lichých letech za paralympiádami.

Mezinárodní paralympijský výbor je reprezentativním mezinárodním subjektem, který:

- určuje, dohlíží a koordinuje organizaci paralympijských her, z větší části také mezinárodních a kontinentálních soutěží pro zdravotně postižené sportovce
- prosazuje integraci sportu zdravotně postižených do mezinárodního hnutí nepostižených sportovců při zachování a chránění bezpečnosti a identity zdravotně postižených sportovců
- pomáhá a podporuje vzdělávací a rehabilitační programy, výzkumy a podpůrné aktivity
- prostřednictvím sportu usiluje o rozšiřování příležitostí pro zdravotně postižené osoby, tréninkové programy jsou jedním z prostředků ke zvýšení jejich schopností a dovedností (Český paralympijský výbor, 2011)

2.8.2 Český paralympijský výbor

Z iniciativy Mezinárodního paralympijského výboru byl dne 26. ledna 1994 založen Český paralympijský výbor jako protějšek vůči Českému olympijskému výboru.

Mezi hlavní úkoly Českého paralympijského výboru patří zabezpečení reprezentace České republiky na letních i zimních paralympiádách, deaflympiádách a na Global Games.

Český paralympijský výbor, člen Mezinárodního paralympijského výboru, sdružuje jednotlivé svazy postižených sportovců. Zástupci jednotlivých svazů tvoří výkonné grémium Českého paralympijského výboru.

ČPV prostřednictvím sdružených sportovních svazů podporuje rozvoj sportu zdravotně postižených.

ČPV při zajišťování státní reprezentace úzce spolupracuje s orgány státní správy a případně i dalšími subjekty.

Předsedou ČPV je Vojtěch Volejník. Výkonnou předsedkyní ČPV je Mgr. Alena Erlebachová. Dalšími orgány ČPV jsou: Kontrolní a revizní komise; Čestné předsednictvo a Etická komise.

Český paralympijský výbor zastřešuje přibližně 18 tisíc sportovců v šesti sportovních svazech, které jsou řádnými členy (Český paralympijský výbor, 2011)

Jsou to:

- Česká asociace tělesně handicapovaných sportovců (ČATHS)
- Česká federace Spastic Handicap (ČFSH)
- Český svaz mentálně postižených sportovců (ČSMPS)
- Český svaz neslyšících sportovců (ČSNS)
- Český svaz tělesně postižených sportovců (ČSTPS)
- Český svaz zrakově postižených sportovců (ČSZPS)
- Přidruženým členem ČPV je Český svaz vnitřně postižených sportovců

2.9 Financování ZPS v ČR

2.9.1 Státní podpora sportu

„Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky (MŠMT) je ústředním orgánem státní správy pro předškolní zařízení, školská zařízení, základní školy, střední školy a vysoké školy, pro vědní politiku, výzkum a vývoj, včetně mezinárodní spolupráce v této oblasti, a pro vědecké hodnosti, pro státní péči o děti, mládež, tělesnou výchovu, sport, turistiku a sportovní reprezentaci státu.“ Tato definice je uvedena na webových stránkách Wikipedie, otevřené encyklopedie (Wikipedia, 2015).

Aby dostálo MŠMT svému jménu a účelu, připravuje několik programů státní podpory sportu pro čerpání finančních prostředků.

2.9.1.1 Dotační programy

Materiál o státní podpoře sportu komplexně zahrnuje jak neinvestiční, tak kapitálové prostředky. Odbor sportu MŠMT předkládá návrh státní podpory sportu pro daný rok na danou finanční částku Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR. Realizace státní podpory jsou řešeny prostřednictvím tzv. Programů:

V dokumentu Státní podpora sportu pro rok 2014 i pro rok 2013 stojí (MŠMT, 2015):

„Programy jsou veřejně vyhlašovány v souladu se zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, a s usnesením vlády ze dne 1. února 2010 č. 92 o Zásadách vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy.

Státní dotace jsou poskytovány NNO (Nestátní neziskové organizace) s registrovanými stanovami podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů. Pro rok 2014 se předpokládá nabytí účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Případné změny budou zapracovány do metodiky a realizace státní podpory sportu.

V rámci výdajového bloku „Podpora činnosti v oblasti sportu“ je zabezpečováno plnění úkolů s obsahovým zaměřením zejména v souvislosti s právními předpisy:

- *zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů,*
- *zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů,*
- *usnesení vlády České republiky ze dne 9. března 2011 č. 167 o Koncepci státní podpory sportu v České republice.“*

Jedná se o vyhlašované programy neinvestičních dotací: Program I. Sportovní reprezentace ČR. Program II. Sportovně talentovaná mládež. Program III. Všeobecná sportovní činnost. Program IV. Údržba a provoz sportovních zařízení. Program V. Organizace sportu. Šestý program spadající pod investiční dotace označený jako Program 133510. Podpora materiálně technické základny sportu.

V pokynech pro předkládání žádostí o neinvestiční prostředky v oblasti ZPS stojí (Státní podpora sportu 2013, 2014;):

„Žadatelem v oblasti zdravotně postižených sportovců je: NNO –

s registrací stanov podle zákona č. 83/1990 Sb., s vymezením jako u bodu 1, se považují subjekty - sportovní sdružení:

- a) sportovní svaz s celostátní působností působící pro specifický druh handicapovaných sportovců,*
- b) národní sportovní svaz a organizace s celostátní působností s činností pro ZPS,*
- c) sportovní organizace, působící na základě mezinárodní autority (ČPV, ČHSO).*

Poznámka: nelze poskytovat duplicitní podporu na odvětví - činnost NNO. Nutno řešit ve vazbě na příslušnou mezinárodní autoritu.“

V dokumentu o státní podpoře sportu také stojí, že výše finančních prostředků uváděných žadatelem může být upravena nebo neposkytnuta s ohledem na možnosti státního rozpočtu a množství obdržených požadavků (MŠMT, 2015).

Počet, složení a obsahové zaměření programů vychází z finančního objemu zákona o státním rozpočtu pro oblast sportu.

Speciálním programem týkajícím se pouze sportu ZPS je tzv. Program VII. Sport zdravotně postižených.

2.9.1.2 Program VII. Sport zdravotně postižených

Dokumentem týkajícím se zásadně sportu ZPS je tzv. Program VII. MŠMT. Ten hned ve třetím a čtvrtém bodě Článku I. - Všeobecná ustanovení uvádí, z jakého důvodu je ustanoven vlastní program pro oblast ZPS (MŠMT, 2015):

„3. Cílem programu je podpora specializovaných sportovních sdružení s celorepublikovou působností s účelovým zaměřením na zapojení zdravotně postižené mládeže a dospělých do pravidelné sportovní činnosti.

4. Z hlediska věcné náplně zdravotně postižených sportovců, která je zcela odlišná od věcné náplně ostatních sportovních svazů, je vypracována metodika vymezení hlavních cílů, pravidel a kritérií podpory, která je stanovena těmito zásadami.“

V prvním odstavci Článku I. - Všeobecná ustanovení o zásadách programu na podporu ZPS z roku jsou uvedeny legislativní podklady k podpoře ZPS (MŠMT, 2015):

„Podpora oblasti zdravotně postižených sportovců je součástí každoročně vyhlášených tzv. Veřejně prospěšných programů ve sportu a tělovýchově (dále jen „VPP“). Tato oblast je podporována v souladu se zákonem č.115/2001 Sb., o podpoře sportu, ve znění pozdějších předpisů, a s ohledem na plnění usnesení vlády č. 17 ze dne 5. ledna 2000 k Národnímu programu rozvoje sportu pro všechny.“

Důležitý je první a druhý bod Článku II. – Základní podmínky (MŠMT, 2015):

„ 1. Priority účelového zaměření:

- *zapojení dospělých do pravidelné sportovní činnosti,*
- *zapojení mládeže do pravidelné sportovní činnosti,*
- *podpora mezinárodních soutěží zdravotně postižených sportovců, pořádaných na území České republiky,*
- *podpora paralympijských a deaflympijských nadějí (podpora dle možností státního rozpočtu) – samostatné, specifické účelové vymezení.*

Paralympijské a deaflympijské naděje:

- *MŠMT v rámci programu VII. podporuje, dle možností státního rozpočtu (nad rámec vyhlášených priorit účelového zaměření), paralympijské a deaflympijské naděje (dále jen „PaDN“).*
- *Cílem je podstatné zvýraznění role zdravotně postižené mládeže uvnitř českého paralympijského hnutí, neboli dlouhodobá, cílená a systematická podpora paralympijské a deaflympijské mládeže. Na roveň tomu je postavena podpora nově se rozvíjejícím sportům či těm druhům postižení, kde je toho nejvíce zapotřebí.*

- Český paralympijský výbor (dále jen „ČPV“) zodpovídá za programové zaměření a za vypracování metodiky celého projektu. MŠMT spolupracuje při řešení obsahových záležitostí.
- ČPV ustavuje komisi PaDN za účelem vyhlášení projektu Paralympijské a deaflympijské naděje, zpracování a vyhodnocení obdržených žádostí sportovních svazů, sdružených v národní paralympijské organizaci – v Českém paralympijském výboru.
- Na příspěvek není právní nárok.

2. Cílem programu je efektivní podpora kvality života zdravotně postižených, tedy osob s trvalými následky, a to v celé škále postižení v souladu s uspořádáním sportu ZPS (tj. podle jednotlivých vad, nikoli podle sportů) s vymezením druhu postižení:

- Mentálně postižení
- Sluchově postižení
- Spasticky postižení (převážně ochrnutí dětskou mozkovou obrnou)
- Tělesně postižení (převážně poúrazové stavy)
- Zrakově postižení
- Vnitřně postižení“

V Článku III. – Ekonomické podmínky v oddíle B. Kritéria výpočty je uvedeno procentuální rozdělení finančních dotací mezi dospělé, mládež a mezinárodní soutěže a akce ZPS, pořádané v ČR. Dotace se realizuje na základě rozhodnutí pro poskytování a vyúčtování dotací ze státního rozpočtu ČR občanským sdružením v oblasti sportu.

„Kritéria a výpočty:

Projekty s účelovým zaměřením se posuzují odděleně. Rozděluje se celý použitelný roční objem, neponechává se žádná rezerva. Objem použitelných finančních prostředků je dán rozpočtem MŠMT v tomto členění:

- Rozpočet MŠMT celkem ... 100 %
- z toho:
 - DOSPĚLÍ - pravidelná sportovní činnost ... 50 %
 - MLÁDEŽ - pravidelná sportovní činnost ... 40 %
 - Mezinárodní soutěže a akce ZPS, pořádané v ČR ... 10 %“

Postup rozdělení prostředků se získává bodovým hodnocením členských základen na základě poměru všech oprávněných žadatelů. Každý člen občanského sdružení je hodnocen jedním bodem. Dále jsou daná pravidla bodování při duplicitní shodě členů u různých subjektů. Bodové hodnocení soutěživých na neparalympijských či nedeaflympijských soutěžích je kráceno daným koeficientem. Z tohoto vyplývá, že sportvci, kteří nereprezentují ČR na soutěžích paralympijských, deaflympijských či Global Games, dostanou méně finančních prostředků. „U podpory mezinárodních soutěží a akcí se sečtou získané body všech vybraných projektů. Finanční prostředky se rozdělí poměrným způsobem (dle počtu získaných bodů rozpočtovaných nákladů). U soutěží a akcí, které se netýkají paralympijských a deaflympijských sportů, dochází ke krácení, pokud komise nestanoví jinak.“ (MŠMT, 2015).

Bodové rozdělení mezi mezinárodní akce, přihlášené občanskými sdruženími, se rozdělí takto:

Tabulka č. 6 Bodové rozdělení financí (MŠMT)

	Soutěž	Body
1.	MS ve sportu z programu PH, DH či GG	40
2.	MS ve sportu mimo program PH, DH či GG	10
3.	ME ve sportu z programu PH, DH či GG	20
4.	ME ve sportu mimo program PH, DH či GG	5
5.	Ostatní mezinárodní akce (otevřená mistrovství, nižší soutěže ME či MS, pohárové sportovní akce, turnaje apod.)	2

Závěrem dokumentu je uvedeno, že o konečné výši rozdělení dotací rozhoduje MŠMT na základě schválení ministra MŠMT. Zveřejnění výsledků přidělených dotací příslušnému roku se uvádí na stránkách MŠMT teprve v měsíci březnu či dubnu (MŠMT, 2015).

2.9.2 Odvody financí z loterií do sportu

Podle zákona **215/2013 Sb.**, kterým se mění zákon z roku 1990, o loterijních a jiných podobných hrách a z roku 1992, o daních z příjmů, mají provozovatelé loterií a kurzovních sázek předepsané dílčí odvody ve výši 20%. Podle schválení novely mohou odvody snížit až na 15% o částku, kterou poskytne jako peněžítý dar Český olympijský výbor (ČOV), (Dále jen „loterijní zákon“), (Poslanecká sněmovna Parlamentu české republiky).

Z hlediska tohoto zákona je pro nás nejdůležitější loterijní společnost Sazka.

2.9.2.1 Sazka

Společnost Sazka vznikla v roce 1956. V roce 1957 se stala účelovým zařízením ČSTV (Československý svaz tělesné výchovy a sportu). Akciovou společností se stala v 1992, vlastníky byla občanská sdružení působící ve sportu a tělovýchově. V roce 2011 se vlastníkem společnosti staly skupiny PPF a KKCG, od dalšího roku pouze skupina KKCG.

Sazka a.s. je největší loterijní společnost v České republice, podíl na domácím trhu číselných loterií je více než 95% (SAZKA, 20-?).

V dubnu roku 2013 padlo rozhodnutí o spolupráci společnosti s Českým olympijským výborem. Pro období 2013 – 2016 je Sazka a.s. hlavním partnerem České olympijské nadace a oficiálním partnerem ČOV. V srpnu roku 2013 bylo podepsáno, že Sazka a.s. bude v rámci legislativních pravidel od roku 2014 pokazovat zákonem stanovenou slevu na dílčím odvodu z loterií a kurzovních sázek formou daru ČOV na rozvoj dětí a mládeže.

Za rok 2013 dosáhla společnost zisku před zdaněním 1 030 547 tisíc (SAZKA, 2014), výše daně odvedená do sportu není uvedena. Ve své nynější podobě je Sazka akciovou společností s širokým záběrem aktivit. Díky loterijnímu zákonu část peněz z loterií odchází do oblasti sportu.

2.10 Spor organizací ovlivňující finanční situaci handicapovaných sportovců

ČSTPS

Český svaz tělesně postižených sportovců (ČSTPS) je nestátní nezisková organizace. Zastiňuje sportovce s pohybovým postižením (amputace, míšní léze, vrozená a získaná postižení). ČSTPS je zakládajícím členem Českého paralympijského výboru (ČPV) a členem Unie zdravotně postižených sportovců (UZPS). Jako jediná organizace zastupuje TP v IWAS.

Předchůdce organizace je Sekce defektních sportovců při ÚV ČSTV, která vznikla již v 60. letech 20. Nyní je ČSTPS pořadatelem domácích i mezinárodních soutěží, podporuje rozvoj nových sportů a růst stávajících.

V roce 2004 byl ČSTPS neoprávněně vyřazen ze struktury ČPV a následně i UZPS. V tomto smyslu rozhodly soudy v roce 2010 ve prospěch ČSTPS. Vzápětí došlo k vyloučení ČSTPS z ČPV pro tzv. neplacení členských příspěvků, což soud v roce 2011 shledal jako rozhodnutí v rozporu s dobrými mravy. Přes toto soudní rozhodnutí a přes suspendaci ČPV z IPC v září 2011 nebyla svazu ze strany ČPV přidělena finanční podpora a ze strany MŠMT nedošlo k uvolnění dotace. První finanční podpora z ČPV, UZPS a MŠMT po osmi letech byla svazu přidělena koncem roku 2012 a vzhledem k rozsáhlým škodám, které se podepsaly jak na stavu členské základny, tak především na počtu výkonných sportovců se jednalo o podporu nesrovnatelnou s výší běžnou do roku 2004. Minimální finanční podpory se dostalo svazu ze strany MŠMT i v polovině roku 2013.

V roce 2014 se podařilo Českému paralympijskému výboru opětovně odklonit státní prostředky MŠMT od ČSTPS a sportovci, sporty a kluby jsou opět nuceni financovat činnost z vlastních prostředků.

V roce 2005 sdružoval ČSTPS více než 3 000 členů v 87 sportovních klubech provozujících 25 sportů.

V současné době sdružuje ČSTPS 54 klubů a provozuje 17 sportů z toho 11 paralympijských. Sporty řídí sportovně technické komise (STK) a v některých případech převzaly funkci STK národní federace sportů.

2.10.1 Spor mezi ČSTPS a ČPV

Jak a proč to všechno začalo

V roce 2004 vznikl zásadní spor mezi vedením ČPV a ČSTPS. Jádrem sporu bylo hospodaření ČPV. ČPV byl veden jediným orgánem sestávajícím z pěti osob samovolených ze svého středu. Disponoval částkou 50-80 milionů ročně. Finanční prostředky z MŠMT se k jednotlivým sportovním organizacím dostávaly prostřednictvím ČPV. Vedení ČSTPS žádalo, aby se ČPV transformoval do přehlednější struktury, v občanské sdružení s valnou hromadou, pravidelnými volbami a účetním auditem (ČSTPS, 2013).

Předseda ČSTPS Jan Nevrkla tehdy pohrozil ústně, že nebudou-li návrhy projednány, vystoupí ČSTPS z ČPV. Následně byla z iniciativy ministryně školství Petry Buzkové svolána schůzka představitelů ČSTPS a ČPV. Den před touto schůzkou rozeslal J. Nevrkla email jako podklad k jednání, v němž byla formulována možnost vystoupení ČSTPS, a zároveň vyjádřil vůli ČSTPS nedokonat tuto hrozbu, bude-li dosaženo shody. Na následné schůzce shledal ředitel legislativního odboru MŠMT Stanovy ČPV jako závadné. Ministryně pověřila F. Janoucha a J. Nevrklu přípravou nových stanov ČPV s termínem předložení na MŠMT do jednoho měsíce. Obě strany se rukou dáním před ministryní zavázaly nečinit další kroky vedoucí k rozštěpení paralympijského hnutí. Týden po tomto slibu svolal F. Janouch Výkonné grémium ČPV bez vědomí ČSTPS a v nepřítomnosti zástupce ČSTPS přijalo grémium ČPV „s pochopením na vědomí vystoupení ČSTPS z ČPV“. Tímto svévolně došlo k vyřazení ČSTPS ze struktury ČPV. ČSTPS byly zastaveny finanční prostředky (státní dotace i sponzorské finance) z ČPV, čímž byla zcela inhibována jeho činnost. ČSTPS podal žalobu domáhající se určení, že je členem ČPV. Podle stanov ČPV totiž může být členství ukončeno pouze na vlastní žádost, kterou ovšem ČSTPS nikdy nepodal a neučinil tak žádný právní úkon, který by v souladu se stanovami jak ČPV tak ČSTPS mohl vyvolat ukončení členství. Nyní, tedy po pět let trvajícím maratónu soudů (viz níže), potvrdil tento postoj, od začátku hájený představiteli ČSTPS, i soud. V roce 2010 byl vynesena rozsudek, kterým určuje, že Český svaz tělesně postižených sportovců (ČSTPS) nikdy neztratil své členství v Českém paralympijském výboru (ČPV). K vynesení rozsudku vedla cesta přes 6 soudních instancí, včetně řízení o ústavní stížnosti vedeného u Ústavního soudu ČR (ČSTPS, 2013).

Nově založená organizace (ČATHS) s cca 40 členy přebírá od ČPV dotace patřící ČSTPS

Každý národní paralympijský výbor musí, podle pravidel Mezinárodního paralympijského výboru, zastupovat všechny typy postižení a vyřazením ČSTPS porušilo ČPV pravidla IPC. ČPV pomohli bývalí či propuštění funkcionáři ČSTPS, kteří založili novou organizaci ČATHS, která dostala k dispozici finance pro paralympiádu. Toto způsobilo mezi sportovci dilema, ti, kteří chtěli mít jistou účast na paralympiádě, byli nuceni přestoupit do ČATHS. Menší skupina paralympioniků nechtěla nátlak přijmout a tak se na paralympiádu nedostali. V řadách ČSTPS zůstala větší část členské základny. Takže v těchto letech došlo k výraznému krácení financí v základních organizacích tělesně postižených (ČSTPS, 2013).

Rozvoj sportovních aktivit zdravotně postižených byl výrazně utlumen. Nevůle mezi oběma organizacemi trvala i po vynesení rozsudku v roce 2010.

Předseda Českého svazu mentálně postižených ČSMPS, obvinil činovníky ČSTPS, že preferovali tělesně postižené. Přitom sport postižených se týká i mentálně postižených sportovců, kterých je navíc oproti tělesně postiženým většina. Tito mají mnohem větší nároky na pomoc trenérů a doprovázejících osob, obvykle nejsou schopni hájit sami své zájmy či plánovat trénink i soutěže.

Spor v novinách:

Takto zmíněný spor publikoval internetový týdeník TÝDEN.CZ: „*Termín tělesného postižení by se dal nejjednodušeji rozdělit na vady vrozené a především získané, např.: poúrazové stavy jako amputace, poranění páteře (paraplegie, tetraplegie) aj. Organizací, která se sportem osob s tělesným postižením v naší republice zabývá je Česká asociace tělesně handicapovaných sportovců (dále též ČATHS) Česká asociace tělesně handicapovaných sportovců vznikla v roce 2005 z důvodu vyhroceného sporu mezi Českým paralympijským výborem a Českým svazem tělesně postižených sportovců (dále ČSTPS). ČSTPS do té doby sdružoval tělesně postižené sportovce na všech stupních výkonnosti a finančně a organizačně zajišťoval především reprezentaci tělesně postižených sportovců. Vzhledem k tomu, že ČSTPS vystoupil ze struktury svazů, sdružených v ČPV nebyl schopen uspokojovat specifické potřeby sportovní činnosti reprezentačních týmů tělesně postižených a ohrozil tak zajištění tohoto druhu postižení. Ti členové ČSTPS, kteří byli nespokojeni s nedemokratickým, agresivním a*

sebestředným jednáním svého vedení založili svaz nový - ČATHS, který se stal součástí struktury svazů sdružených v ČPV a které kompletně zajišťuje potřeby tělesně postižených nejen na vrcholové ale i na nižších stupních výkonnosti.“

3 CÍL A ÚKOLY PRÁCE, HYPOTÉZY

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat strukturu financování zdravotně postižených sportovců v České republice.

Pro splnění cíle jsme stanovili následující úkoly:

- Zvolit vhodnou literaturu problematiky osob se ZP a následně nastudovat potřebné informace.
- Prostudovat instituce podporující sport ZP.
- Sesbírat data ohledně financování asociací a svazů.
- Vyhodnotit finanční situaci asociací a svazů, které se na sportu ZP podílejí.
- Vybrat a kontaktovat zdravotně postižené jedince, kteří se aktivně účastní sportovních soutěží a reprezentují ČR v oblasti sportu ZP.
- Pomocí ankety zjistit pohled sportovců na finanční situaci svazů a asociací. A finanční situaci jich samotných.
- Na základě výsledků ankety porovnat finanční situaci asociací a svazů a samotných respondentů.
- Na základě zpracovaných dat porovnat výsledky jedinců a organizací.

Na základě získaných informací z odborné literatury a dosavadní praxe a zkušeností byly s ohledem na téma bakalářské práce stanoveny tyto hypotézy:

3.1 Hypotéza č. 1

Podstatnou část financí pro sport ZP organizace získávají z vlastního rozpočtu, který je dotován státem, sponzorskými dary a podpůrných státních programů.

3.2 Hypotéza č. 2

Sportovci, účastníci se mezinárodních soutěží, kteří reprezentují svou zemi, jsou plně podporováni mateřskými organizacemi, ve kterých vykonávají svou sportovní činnost.

4 METODIKA PRÁCE

4.1 Popis sledovaného souboru

Sledovaným souborem byly svazy, které zastřešuje ČPV. Svazy dohromady zaštiťují asi osmnáct tisíc sportovců. Těmito svazy jsou: ČATHS, ČFSH, ČSMPS, ČSNS, ČSTPS, ČSZPS. Svazy se podílejí na organizaci soutěží, na přípravě sportovců s různými formami zdravotního postižení.

Druhý výzkumný soubor byl tvořen z jedinců s různým typem poranění a zástupců různých sportovních disciplín. Skupinu tvořili především kvadruplegici, paraplegici a sportovci s různou formou amputace. Všichni jedinci se věnují nebo se věnovali sportu na vrcholové úrovni a reprezentují ČR na mezinárodních soutěžích. Jsou zástupci sportů jako například: cyklistika, plavání nebo lukostřelba aj. Z důvodů zachování anonymity neuvádíme, kolik sportovců s jakým poraněním bylo osloveno. Vzhledem k malé populaci vrcholových závodníků ZPS a jejich úspěchům, by mohla být odhalena jejich totožnost. To vzhledem k vyjádřením v dotazníku není žádoucí.

Respondenti byli kontaktováni pomocí sociálních sítí, později skrze emailovou komunikaci formou otevřených otázek.

Celkově bylo dotazováno 12 jedinců. Bylo velmi těžké získat vysoký počet jedinců vzhledem k povaze dotazů. Téma financí a kritická situace mezi různými organizacemi nepřispívá k ochotě vyjádření se k tomuto.

4.2 Použité metody

Pro zjištění financování ZPS v ČR byla použita metoda ankety doplněna volnými otázkami. Anketa byla vytvořena na základě současné problematiky v tomto odvětví (Dělení a financování svazů). Anketa obsahuje vytvořené a vhodně zvolené otázky, na které respondenti písemně odpovídají. Anketa patří mezi často využívané metody, pro relativně malé náklady a časovou úsporu.

Pro porovnání finanční situace ZP jedinců sportovně aktivních, využívajících svazové podpory bylo zvoleno sedm základních otázek.

Jako další použitou metodou pro získávání dat jsme zvolili formu otevřených otázek. Nepodařilo se nám vytvořit vhodné podmínky pro rozhovor, a tak probíhala komunikace formou emailu.

Jako techniku otázek jsme zvolili neutrální dotazování, neboť sportovci byli ochotni odpovídat na dané otázky.

Komunikace je součástí výsledků této práce.

4.3 Sběr dat

Tvorba dat se uskutečnila v tomto harmonogramu:

Studijní příprava, výběr vhodných otázek pro anketu	...listopad 2014
Dotazování ZPS a shromažďování informací o svazech	...leden – březen 2015
Zpracování dat	...březen 2015

Anketa byla zrealizována v předem naplánovaném termínu emailovou komunikací. Sportovci byli seznámeni s cílem dotazování. Po souhlasu jim byla předána anketa. Několik ZPS odmítlo pro účely bakalářské práce anketu vyplnit. Doba vyplnění ankety byla pro ZPS libovolná.

Otevřené otázky navazovaly na anketu bez stanoveného cíle. Některé poznatky jsou použity do výsledků této práce.

Intenzita emailové komunikace byla různá, odvíjela se od zájmů a ochoty sportovců.

Při organizaci a realizaci ankety nenastaly žádné problémy.

Z celkového počtu nabídnutých 20 anket bylo 12 řádně vyplněných, přičemž byla za řádně vyplněnou anketu považována ta, která obsahovala odpovědi na všechny položené otázky.

Respondenti byli ujištěni, že odpovědi z ankety použité v této práci budou zcela anonymní.

Byly sesbírány materiály o finančních ziscích jednotlivých svazů a materiály o čerpání státních dotací. Byly vybrány dostupné výroční zprávy svazů z let 2012 a 2013. Tyto výroční zprávy sloužily jak důkazy finančních toků jednotlivým organizacím. Sloužily jako podklady k sumarizaci finančních výnosů jednotlivých svazů. Dále byla sesbírána

data o finančních zdrojích ČOV, která byla následně předložena pro znázornění finanční situace ZPS a intaktních sportovců.

5 VÝSLEDKY A DISKUZE

Výsledky výzkumu nám pomohly nalézt odpověď na stanovené hypotézy. Získané informace jsou přehledně zapsány a zobrazeny v uvedených tabulkách.

Jsme si vědomi, že uvedený vzorek není zcela reprezentativní z důvod malého počtu respondentů, že výsledná data mohou být proměnná v čase a závěry nelze zobecnit. Přesto se domníváme, že i z těchto získaných informací, lze do určité míry vytvořit představu o financování ZPS.

Při výběrů ZPS a svazů jsme oslovili širokou oblast sportovců a organizací. Díky této anketě se nám podařilo vyvrátit stanovené hypotézy.

5.1 Státní dotační programy

Na základě vyhlášených programů státní podpory byly čerpány dotace. V Tabulce č. 7 až 10 je uveden přehled čerpaných dotací z jednotlivých Programů. Ve sloupci „*Název společnosti*“ je uvedena společnost, která čerpala z daného programu, případně oddělení či druh postižení, kterému byly peníze poskytnuty. V dalším sloupci je pak částka, kterou daná organizace získala. Tabulka je sestavena ze zdrojů MŠMT. V tabulkách jsou uvedeny údaje týkající se sportu ZP a organizací je zaštiťujících, jsou vynechány údaje o ostatních organizacích.

Tabulka č. 7 Program I. a II.

Program I. Sportovní reprezentace a II. Sportovně talentovaná mládež	
Společnosti ZPS obdrželi 5,4% celkového rozpočtu těchto programů	
CELKEM	17 000 000 Kč
Název společnosti	Finanční částka (Kč)
ČPV	5 800 000
sporty	9 000 000
ČHSO	867 000
Rezerva	1 333 000

Tabulka č. 8 Program III.

Program III. Všeobecná sportovní činnost	
CELKEM	12 400 000 Kč
Název společnosti	Finanční částka (Kč)
ČHSO	800 000
MP	1 452 500
SP (sluchově postižení)	1 856 700
SH (spasticky postižení)	2 052 900
ČATHS	567 400
ČSTPS	827 900
Zrakově postižení	741 900
Vnitřně postižení	700 700

Sportovní svazy s činností ZPS	
CELKEM	3 400 000
Český svaz cyklistiky	300 000
Fotbalová federace ČR	300 000
Lední hokej – Sledge hokej	2 000 000
Český tenisový svaz – vozíčkáři	500 000
Svaz lyžařů ČR – ZPS	300 000
Příspěvky na významné akce	
CELKEM	3 830 000
ČSMPS MS v atletice	1 300 000
ČATHS Paralympiáda – lukostřelba	250 000
Czech open – stolní tenis	180 000
EP v cyklistice	200 000
EP v atletice	100 000

Tabulka č. 9 Program IV.

Program IV. Údržba a provoz sportovních zařízení	
Název společnosti	Finanční částka (Kč)
ČFSH	669 800

Tabulka č. 10 Program V.

Program V. Organizace sportu	
CELKEM	13 700 000 Kč
Název společnosti	Finanční částka (Kč)
MP	1 803 700
SP	1 847 900
SH	2 192 400
ČATHS	1 554 800
ČSTPS	572 700
Zrakově postižení	644 000
Vnitřně postižení	384 500
ČPV	2 000 000
Cyklistika	300 000

5.2 Svazové finanční výnosy

Pro zkoumání finanční situace jednotlivých organizací jsme sestavili přehled z výročních zpráv daných subjektů. Uvedené výroční zprávy se vztahují k roku 2013, neboť údaje k tomuto roku byly již organizacemi řádně zpracované. V následujících tabulkách jsou uvedeny příjmy jednotlivých organizací zaštiťujících ZPS.

Ve výroční zprávě ČSMPS (Český svaz mentálně postižených sportovců) z roku 2013 jsou uvedeny tyto údaje:

Tabulka č. 11 Příjmy svazu ČSMPS

ČSMPS	
Příjem – státní i nestátní prostředky	Finanční částka (Kč)
Dotace ze státního rozpočtu	6 640 400
Ostatní výnosy	5 353 000
Dotace Sazka	0
DARY CELKEM	149 805
Medea	30 000
PRO.MED.CS. Praha a.s.	50 000
Karlovarská Korunní	44 805
Globus ČR	10 000
SPAR Česká obchodní	15 000

ČSZPS (Český svaz zrakově postižených sportovců) čítal v roce 2013 27 oddílů, 1721 členů. Svaz hospodařil s příspěvky z finančních zdrojů MŠMT z Programu I., III. a V. Z příspěvku ČPV sdruženým svazům. Dále z dotací Magistrátu hl. města Prahy a města Vracov. V následující tabulce jsou uvedeny některé příspěvky svazu.

Tabulka č. 12 Příjmy svazu ČSZPS

ČSZPS	
Příjem – přijaté příspěvky CELKEM (Kč)	1 561 800
Nadační fond čRo Světluška	315 000
Nadace Leontinka	120 000

Na další finanční podpoře se podílely další skupiny, které však nejsou ve výroční zprávě rozepsány detailně.

ČFSH (Česká federace spastic handicap) čítala roku 2013 4700 členů, 11 TV jednot a klubů. V tabulce č 13 jsou znázorněny výše příjmů příspěvků a dotací.

Tabulka č. 13 Příjmy svazu ČFSH

ČFSH	
Příjem – CELKEM (Kč)	2 129 000
Přijaté příspěvky - dary	745 000
Přijaté členské příspěvky	290 000
Provozní dotace	13 150 000

Oproti předchozím letům, kdy financování sportu zdravotně postižených probíhalo prostřednictvím ČPV a UZPS, v roce 2013 byly svazy financovány přímo z MŠMT. Metodika pro některé dotační programy byla upravena, čímž došlo v příjmech organizací k odlišnostem. To můžeme porovnat u sledovaných organizací ČATHS (Česká asociace tělesně handicapovaných sportovců) a ČSTPS (Český svaz tělesně postižených sportovců), kde v tabulce č. 14 až 17 vidíme příjmy z roku 2012 a z roku 2013.

Tabulka č. 14 Příjmy svazu ČSTPS 2012

ČSTPS 2012	
VÝNOSY (Kč)	
Dotace MŠMT	895 000
Poskytnuté prostředky z dotací ČPV a UZPS	2 381 651
Příspěvek ČPV	800 000
Příspěvek z daru ČPV	95 135
Dary od fyzických a právnických osob	36 114
Bankovní úroky	22 009
Ostatní finanční výnosy – Odpuštění dluhu ČSTV	1 484 500
VÝNOSY CELKEM	5 714 509
Výsledek hospodaření v roce 2012	+ 1 140 761

Tabulka č. 15 Příjmy svazu ČSTPS 2013

ČSTPS 2013	
VÝNOSY (Kč)	
Výnosy z úroku	13 000
Jiné ostatní výnosy	700 000
Přijaté příspěvky – Dary	57 000
Provozní dotace	3 016 000
VÝNOSY CELKEM	3 786 000
Výsledek hospodaření v roce 2012	+ 905 000

Tabulka č. 16 Příjmy ČATHS 2012

ČATHS 2012	
VÝNOSY (Kč)	
Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	756 000
Přijaté příspěvky – Dary	530 000
Provozní dotace	7 993 000
Tržby z prodeje služeb	606 000
Tržby za prodané zboží	9 000
Ostatní výnosy	626 000
VÝNOSY CELKEM	10 520 000
Výsledek hospodaření v roce 2012	+ 210 000

Tabulka č. 17 Příjmy ČATHS 2013

ČATHS 2013	
VÝNOSY (Kč)	
Zúčtování fondů	6 000
Jiné ostatní výnosy	119 000
Tržby z prodeje služeb	2 186 000
Tržby za prodané zboží	206 000
Přijaté příspěvky zúčtované mezi organizačními složkami	2 749 000
Přijaté příspěvky – Dary	647 000
VÝNOSY CELKEM	9 746 000
Výsledek hospodaření v roce 2012	+ 195 000

V Tabulce č. 18 je zanesen přehled získaných prostředků ČOV na základě loterijního zákona a rozdělení financí, včetně ČPV.

Tabulka č. 18 Příjmy ČOV

Obdržené finance ČOV	
Název společnosti	Finanční částka celkem (Kč)
TipSPORT	29 573 257
Chance	22 104 396
TipSPORT net a.s.	203 276 410
Českomoravská loterijní a.s.	629 000
Loterie Korunka	6 636 481
Synot tip a.s.	6 000 000
Victoria tip	2 947 638
Fortuna game	70 000 000
Maxi-tip	1 199 288
Slot Group	1 700 000
CELKEM	443 590 496
Rozdělené finance sportovním svazům	
Sportovní svazy z TOP 80 MŠMT (mimo FAČR, ČSLH a LAA)	199 493 000
Fotbalová asociace České republiky	137 516 000
Český svaz ledního hokeje	35 488 000
Menší sportovní svazy mimo TOP 80 MŠMT	6 822 000
ČOV	44 360 000
Česká obec sokolská	8 872 000

ČPV	4 436 000
CELKEM	437 047 000

5.3 Anketa

Pro porovnání finanční situace ZP jedinců sportovně aktivních, využívajících svazové podpory bylo zvoleno sedm základních otázek a několik doplňujících otázek určených danému respondentovi, na základě jeho ochoty ke spolupráci. Doplňující otázky sloužily pouze k soukromému účelu k objasnění někdy nejasné situace.

Otázka č. 1: Jakým typem zdravotního postižení trpíte?

Charakteristika: Otázka byla položena především pro úplnost a přehlednost výzkumné činnosti. Cílení jedinci, kterých se dotazování týkalo, byli známí svým typem postižení, neboť soutěží v dané kategorii, jejíž podmínky jsou dané pravidly.

Vyhodnocení: Skupina respondentů byla složena ze zástupců různého zdravotního postižení. U respondentů se nacházely tyto diagnózy: kvadruparéza, kvadruplegie, amputace, paraplegie. (Z důvodu zachování anonymity neuvádíme přesný počet zástupců různých diagnóz.)

Otázka č. 2: Jakému druhu sportu se věnujete?

Charakteristika: Otázka byla opět položena pro úplnost a přehlednost výzkumné činnosti. Cílení jedinci byli oslovováni s vědomím toho, kterého sportu jsou zástupci.

Vyhodnocení: Skupina respondentů byla složena ze zástupců různých sportovních činností. Byli to především zástupci těchto sportovních disciplín: plavání, cyklistika, lukostřelba, triatlon, atd. (Z důvodu zachování anonymity neuvádíme přesný počet zástupců daného sportu.)

Otázka č. 3: Jste členem nějakého sportovního klubu? Jakého?

Charakteristika: Tato otázka byla položena se záměrem zjištění toho, kterého klubu jsou sportovci členy a jestli daná organizace spadá pod další organizace, či je

samostatnou jednotkou na poli zaštiťování ZPS. Zda je členem jiné mezinárodní organizace.

Vyhodnocení: Respondenti byli zástupci z různých svazů i asociací, jejichž zaštiťující orgány se v průběhu let měnily. Byli zde zástupci i z organizací, které spadají pod ČPV a ČSTPS, tudíž i pod IPC.

Otázka č. 4: Účastníte se národních a mezinárodních soutěží? Jakých?

Charakteristika: Tato otázka byla položena z důvodu upřesnění informací týkajících se úrovně sportovní činnosti. Zda se jedná o soutěže organizované mezinárodními i národními spolky.

Vyhodnocení: Z odpovědí vyplývá, že se respondenti se účastní národních soutěží a reprezentují Českou republiku na mezinárodních kláních.

Otázka č. 5: Jakých dosahujete/ jste dosahoval úspěchů na soutěžích?

Charakteristika: Otázka směřuje k zjištění informací ohledně nejlepšího umístění na soutěži.

Vyhodnocení: Všichni dotazovaní dosahují předních příček umístění na národních i mezinárodních soutěžích. A jsou držiteli medailí s různými hodnotami.

Otázka č. 6: Jsou na soutěžích vypláceny finanční ohodnocení? Získal jste nějaké finanční ohodnocení během Vaší sportovní kariéry?

Charakteristika: Pomocí otázky zjišťujeme, zda jsou na soutěžích dostupné nějaké finanční prostředky, které nejsou uvedeny v dostupných informacích.

Vyhodnocení: Obecně na soutěžích pro ZPS finanční dary vypláceny nejsou, výjimkou jsou soutěže Evropského poháru určitého zaměření. (Zde opět neuvádíme, o jaké zaměření Evropského poháru se jedná, neboť by mohla být narušena anonymita respondentů.).

Otázka č. 7: Kdo finančně podporuje Vaši přípravu na soutěže a účast na soutěžích?

Charakteristika: Zjišťujeme, jakou měrou jsou respondenti podporováni z finančních zdrojů sportovních organizací je zaštiťujících. Zda jsou podporováni sponzory, finančními dary od soukromých osob, nebo zda na přípravu a účast v soutěžích využívají vlastní finanční prostředky.

Vyhodnocení: Z dotazníku vyplývá, že dotazovaná skupina sportovců na vrcholové úrovni v oblasti sportu pro ZP si v největší míře hradí náklady na přípravu a na účast v soutěžích vlastními náklady. Dalším přispěvovatelem na toto jsou sponzoři, které si respondenti shánějí sami.

Na dalším místě respondenti uvádějí jako přispěvovatele ČPV nebo ČSTPS. Zde se ovšem nejedná o nárokovou a stálou finanční podporu, někteří respondenti uvádějí, že ze stran jejich mateřských organizací byli i několik let úplně bez finanční podpory.

Malou část u zástupců určitého sportu tvoří výhry ze soutěží.

Konečnou podporu tvoří obchodníci poskytující zvýhodněné sazby na sportovní vybavení pro reprezentanty, kterou si sami sjednají.

Otázka č. 8: Došlo v průběhu let ke změnám ve financování vašeho sportovního odvětví? K jakým?

Charakteristika: Otázkou zjišťujeme subjektivní pohled na finanční situaci sportu zdravotně postižených.

Vyhodnocení: Prakticky všichni respondenti se shodují na úbytku financí ze stran svazů a asociací je zaštiťujících. Všichni uvádějí, že došlo i k úbytku sponzorských darů. Někteří sportovci také uvádějí, že zájem a finanční podpory rostou v období před Paralympijskými hrami, po nich je podpora opět přerušena.

6 ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo pomocí ankety a otevřených rozhovorů směřovaných na ZPS získat orientaci financování ZPS.

V teoretické části práce seznamuje s problematikou vývoje, uspořádání a financování ZPS. Charakterizovali jsme způsoby a formy financování, nahlédli jsme do legislativy a popsali některé z možností financování ZPS. Nedílnou součástí jsou státní programy a dotace pro ZPS.

Empirická část se skládá z ankety, která byla z části doplněna otevřenými otázkami. Zjištěné výsledky byly porovnány s dostupnou literaturou a zkušenostmi sportovců. Stanovili jsme dvě hypotézy a na jejich základě jsme vytvořili anketu.

Na základě výsledků z ankety a otevřených otázek si dovoluujeme tvrdit, že financování ZPS je nedostatečné. Všechny získané informace se spíše přiklánějí k názoru, že ve srovnání s intaktním vrcholovým sportovcem, je financování nesrovnatelné.

Chtěli bychom podotknout, že závěry této práce je nutné brát pouze orientačně a nelze je zobecnit. Přesto se však domníváme, že výsledky naší práce jsou přínosné, alespoň nepatrně zprostředkovávají náhled na danou problematiku financování ZPS.

SEZNAM LITERATURY

- ČESKÝ PARALYMPIJSKÝ VÝBOR. 2011. *ČPV*. [online]. [cit. 2014-11-016]. Dostupné z: <http://www.paralympic.cz/cpv>
- ČESKÝ PARALYMPIJSKÝ VÝBOR. 2011. *Historie*. [online]. [cit. 2014-11-016]. Dostupné z: <http://www.paralympic.cz/historie>
- ČESKÝ SVAZ ZRAKOVĚ POSTIŽENÝCH SPORTOVců. 2015. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: http://www.sport-nevidomych.cz/index.php?page=o_cszps
- ČSTPS. 2013. *Jak a proč to všechno začalo*. [online]. [cit. 2014-12-30]. Dostupné z: <http://www.cstps.cz/stranky/archiv>
- DEAFLYMPICS.COM 2015. [online]. [cit. 2015-12-30]. Dostupné z: <http://www.deaflympics.com/games.asp>
- IBSA. *History of IBSA*. 2015. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: <http://www.ibsasport.org/history/>
- KÁBELE, Josef. *Sport vozíčkářů*. 1.vyd. Praha: Olympia, 1992, 196 s. ISBN 80-7033-233-6.
- KISVERTOVÁ, H., JEŽORSKÁ, Š. *Osoby se zdravotním postižením: vybrané kapitoly I.* 1.st ed. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4064-4.
- KŘÍŽ, Vladimír. *Rehabilitace a její uplatnění po úrazech a operacích*. 1. vyd. Praha: Avicenum, 1986, 330 s.
- KUDLÁČEK, M. 2009. *Paralympijské hry* [online]. APA Olomouc [cit. 2015 – 01 - 02] Dostupný z: <http://www.apa.upol.cz/web/index.php/sporty-tp/historie.html>
- KUDLÁČEK, Martin. *Paralympijský školní den: [manuál]*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008, 48 s. ISBN 978-80-244-1990-9.
- MR-SPORT.CZ. *Zprávy z olympijských her*. [online]. [cit. 2014-12-30]. Dostupné z: <http://www.maccizpopovic.estranky.cz/>.
- MŠMT. Ministerstvo školství a tělovýchovy. 2015. *Státní podpora sportu pro rok 2012*. [online]. [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/statni-podpora-sportu-pro-rok-2012?highlightWords=program+sportovnC3%AD+reprezentace>

MŠMT. Ministerstvo školství a tělovýchovy. 2015. *Státní podpora sportu pro rok 2012*. [online]. [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/statni-podpora-sportu-pro-rok-2013?highlightWords=program+sportovni%C3%AD+reprezentace>

MŠMT. Ministerstvo školství a tělovýchovy. 2015. *Státní podpora sportu pro rok 2014*. [online]. [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/statni-podpora-sportu-pro-rok-2014?highlightWords=program+sportovni%C3%AD+reprezentace>

MŠMT. Ministerstvo školství a tělovýchovy. 2015. *Zásady programu VII.Sport zdravotně postižených 2010.* [online]. [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/sport/zasady-programu-vii-sport-zdravotne-postizenych-2010?highlightWords=program+VII>

OFFICIAL WEBSITE OF THE PARALYMPIC MOVEMENT. *Archery*. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: <http://www.paralympic.org/archery>

OFFICIAL WEBSITE OF THE PARALYMPIC MOVEMENT. *Boccia*. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: <http://www.paralympic.org/boccia>

OFFICIAL WEBSITE OF THE PARALYMPIC MOVEMENT. *Cycling*. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: <http://www.paralympic.org/cycling>

OFFICIAL WEBSITE OF THE PARALYMPIC MOVEMENT. *Equestrian*. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: <http://www.paralympic.org/equestrian>

OFFICIAL WEBSITE OF THE PARALYMPIC MOVEMENT. *Football-5-side*. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: <http://www.paralympic.org/football-5-side>

OFFICIAL WEBSITE OF THE PARALYMPIC MOVEMENT. *Football-7-side*. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: <http://www.paralympic.org/football-7-side>

OFFICIAL WEBSITE OF THE PARALYMPIC MOVEMENT. *Goalball*. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: <http://www.paralympic.org/goalball>

OFFICIAL WEBSITE OF THE PARALYMPIC MOVEMENT. *Judo*. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: <http://www.paralympic.org/judo>

OFFICIAL WEBSITE OF THE PARALYMPIC MOVEMENT. *Rowing*. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: <http://www.paralympic.org/rowing>

OFFICIAL WEBSITE OF THE PARALYMPIC MOVEMENT. *Sailing*. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: <http://www.paralympic.org/sailing>

OFFICIAL WEBSITE OF THE PARALYMPIC MOVEMENT. *Sitting volleyball*. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: <http://www.paralympic.org/sitting-volleyball>

OFFICIAL WEBSITE OF THE PARALYMPIC MOVEMENT. *Table tennis*. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: <http://www.paralympic.org/table-tennis>

OFFICIAL WEBSITE OF THE PARALYMPIC MOVEMENT. *Wheelchair basketball*. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: <http://www.paralympic.org/wheelchair-basketball>

OFFICIAL WEBSITE OF THE PARALYMPIC MOVEMENT. *Wheelchair curling*. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: <http://www.paralympic.org/wheelchair-curling>

OFFICIAL WEBSITE OF THE PARALYMPIC MOVEMENT. *Wheelchair fencing*. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: <http://www.paralympic.org/wheelchair-fencing>

OFFICIAL WEBSITE OF THE PARALYMPIC MOVEMENT. *Wheelchair rugby*. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: <http://www.paralympic.org/wheelchair-rugby>

OFFICIAL WEBSITE OF THE PARALYMPIC MOVEMENT. *Wheelchair tennis*. [online]. [cit. 2015-1-03]. Dostupné z: <http://www.paralympic.org/wheelchair-tennis>

OSAV Wheelchair athletics [online] [cit. 2015 – 01 - 02] Dostupný z: <http://www.atletikavozickaru.cz/historie.php>

POSLANECKÁ SNĚMOVNA PARLAMENTU ČESKÉ REPUBLIKY. *Předpis 215/2013 Sb.* [online]. [cit. 2015-01-04]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?O=6&T=849>

SAZKA. 2014. *Výroční zpráva 2013*. [online]. [cit. 2015-01-07]. Dostupné z: <http://www.sazka.cz/userdata/files/pdf-ke-stazeni/vyrocni-zpravy/vyrocni-zprava-sazka-sazkova-kancelar-a.s.-za-rok-2013.pdf>

SAZKA. *Stručně z historie Sazky*. [online]. [cit. 2015-01-07]. Dostupné z: <http://www.sazka.cz/cz/o-nas/o-spolecnosti/strucne-z-historie-sazky/>

SPECIAL OLYMPICS. 2015. *History of special olympics* [online]. [cit. 2015-1-02]. Dostupné z: http://www.specialolympics.org/Sections/What_We_Do/History_of_Special_Olympics.aspx?source=QL

TILINGER, P. 2012. *Historie a současnost sportu IP VE SVĚTĚ – Organizace INAS-FID* [online]. [cit. 2015-1-02]. Dostupné z: <http://www.csmmps.cz/o-sportu-intelektov%C4%9B-posti%C5%BEn%C3%BDch/historie-sou%C4%8Dasnost-sportu-ip-ve-sv%C4%9Bt%C4%9B-organizace-inas-fid>

TÝDEN.CZ. 2015. *Kategorie postižení handicapovaných sportovců*. [online]. [cit. 2014-12-30]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/sport/olympiada/kategorie-postizeni-handicapovanych-sportovcu_80384.html#.VSd9lZMuRhZ

WIKIPEDIA. 2015. *Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy České republiky*. [online]. [cit. 2014-12-03]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Ministerstvo_%C5%A1kolstv%C3%AD,_ml%C3%A1de%C5%BEE_a_t%C4%9Blov%C3%BDchovy_%C4%8Cesk%C3%A9_republiky

WIKIPEDIA. 2015. *Special olympics*. [online]. [cit. 2015-1-02]. Dostupné z: http://en.wikipedia.org/wiki/Special_Olympics

PŘÍLOHY

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 Letní paralympijské hry – přehled	... 19
Tabulka č. 2 Zimní paralympijské hry – přehled	... 21
Tabulka č. 3 Deaflympijské letní hry – přehled	... 32
Tabulka č. 4 Deaflympijské zimní hry – přehled	... 35
Tabulka č. 5 Global Games – přehled	... 37
Tabulka č. 6 Bodové rozdělení financí (MŠMT)	... 44
Tabulka č. 7 Program I. a II.	... 55
Tabulka č. 8 Program III.	... 55
Tabulka č. 9 Program IV.	... 56
Tabulka č. 10 Program V.	... 57
Tabulka č. 11 Příjmy svazu ČSMPS	... 58
Tabulka č. 12 Příjmy svazu ČSZPS	... 58
Tabulka č. 13 Příjmy svazu ČFSH	... 59
Tabulka č. 14 Příjmy svazu ČSTPS 2012	... 60
Tabulka č. 15 Příjmy svazu ČSTPS 2013	... 61
Tabulka č. 16 Příjmy ČATHS 2012	... 61
Tabulka č. 17 Příjmy ČATHS 2013	... 62
Tabulka č. 18 Příjmy ČOV	... 63